Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ҒАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 25 июнь 1968 йил, сешанба ◆ № 146 (14008). ◆ Баҳоси 2 тийин

ҒАЛЛАЗОРЛАРДА ЎРИМ-ЙИҒИМ ҚИЗҒИН

●

ПАХТА ДАЛАЛАРИДА ҚИЗҒИН ИШЛАР

●

ЭСТОНИЯДА ДЎСТЛИК БАЙРАМИ

●

ИЛҒОРЛАР ЯНГИ МАРРАЛАРНИ ЭГАЛЛАМОҚДАЛАР

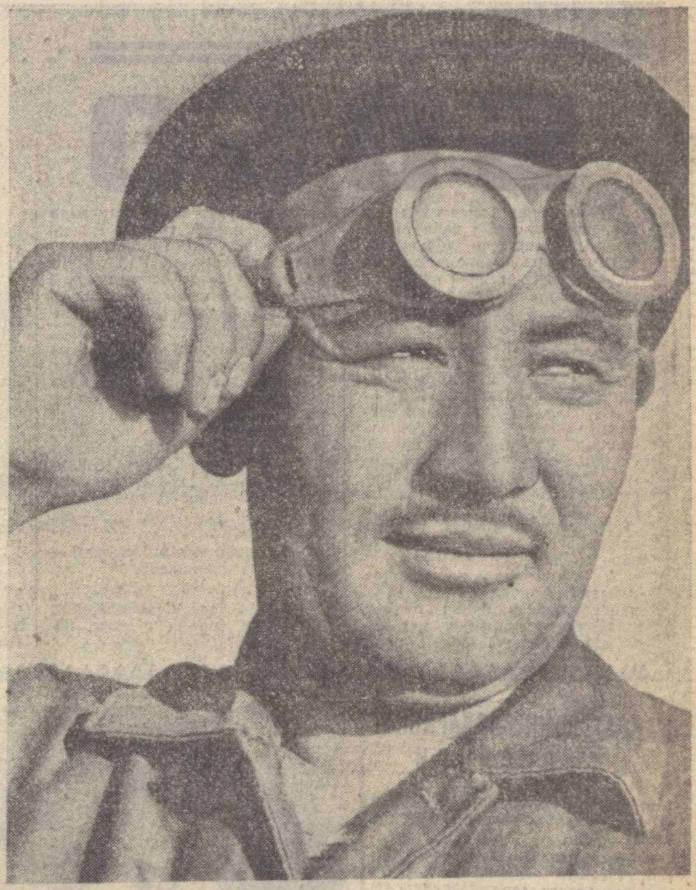

Беш йиллик вахтасида

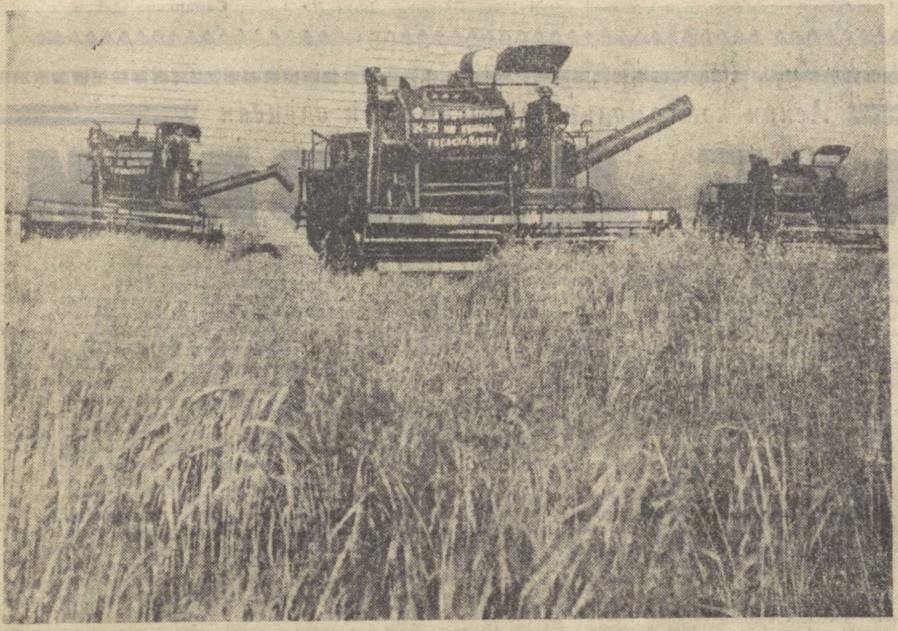

ҒАЛЛА ФРОНТИДА

Эргаш Шаймонов Чироқчи районидаги Охунбобоев номли совхознинг илғор комбайнчиси. Мавсумда 600 гектар майдондаги ғаллани ўриб бериш ҳақида сўз берган ўртоқ Шаймонов ҳозир ғаллазорда жавлон уряпти. Ўнгдаги суратда: Э. Шаймонов. Чапдаги суратда эса, Қашқадарё областининг Қамаши районидаги Карл Маркс номли колхозда ўрим-йиғим пайти тасвирланган.

С. Безносов ва У. Қурбонов (ЎзТАГ) фотолари.

Тажрибакорлар минбари

КЎЧАТНИ АСРАЙЛИК

Республикамизнинг ҳамма жойларидаги каби Андижонда ҳам бу йил баҳорда ҳаво паст келди. Устма-уст ёққан ёмғир чигит экишни кечиктириб юборди.

Областда умумий сафарбарлик эълон қилинди. Область партия комитети ва область ижроия комитети барча колхозчилар, совхоз ишчилари, механизаторлар ва қишлоқ хўжалик мутахассисларига қарата мурожаат қабул қилдилар. Область меҳнаткашлари бу мурожаатни кўтаринки руҳ билан кутиб олдилар.

Биз ишни область партия комитети ва область ижроия комитетининг мурожаати асосида ташкил қилганмиз. Июнь ойида ғўзамизни ростлаб олишни олдимизга жанговар вазифа қилиб қўйганмиз. Бу ой учун алоҳида тадбирий чоралар белгилаб чиқдик. Июнь ойи давомида ғўзани икки марта комплекс парвариш қиламиз. Далада ишловчилар сони кўпайтирилди. Ғўза парваришида 800 га яқин колхозчи, 42 механизатор қатнашяпти.

Бу йилги шароитда ғўзани суғориш жуда эҳтиётликни талаб қилади. Чунки тупроқ серчам. Буни ҳисобга олмасдан суғорилган жойларда ёш ниҳоллар эзилиб қолиши мумкин. Биз шу сабабли сувчилар сонини 91 кишига етказдик. Улар группа усулида пайкалларга сув тарамоқдалар.

Ҳозир ҳамма майдонлардаги ғўзаларимиз текис шонага кирди. Экишдаги кечикишнинг ўрни қопланди десак бўлади. Ҳар йили колхозимизда ғўза 22—23 июнда гулга кирарди. Бу йил ҳам шундай бўляпти.

Биз кўчатни тўла сақлаб қолиш, шона ва гулларни кўпайтириш ҳамда уларни бўлиқ кўсакка айлантириш кўп жиҳатдан механизатор билан сувчига боғлиқ эканини яхши биламиз. Агар тракторчининг иши тўғри ташкил қилинмаса, культивация суғориш билан боғлаб олиб борилмаса кўчатнинг бир қисмини йўқотиш, ғўзани айнитиб қўйиш мумкин. Тракторчи эътиборсизлик қилса культивация вақтида 10—15 процент кўчатни нобуд қилиб қўяди. Бу ҳол ҳосилга катта зарар етказади. Ана шунга йўл қўймаслик учун биз тракторчи ва сувчиларга маълум участкаларни биркитиб қўйиб, уларнинг ишини доимо назорат қилиб турамиз. Тракторчилар биринчи культивацияда ишни қайси қатордан бошлаб, қаерда тугаллаган бўлсалар, кейинги культивацияларда ҳам тракторни худди шу жойда ишлатадилар.

Пахта майдонимизнинг кўпчилик қисми текис ва яхлит карталардан иборат. Тракторларнинг калта бурилишига, ғўза тупларининг нобуд бўлишига йўл қўймаслик учун карталарни бир вақтда сувдан чиқариб, бир вақтда етилишини таъминлаймиз. Бунда сувчи билан тракторчининг ишини бир-бирига боғлаб олиб бориш катта аҳамиятга эга. Еримизнинг хусусияти шундаки, суғоришдан кейин дарҳол культивация қилинмаса ўтиб кетиб, кесак кўчади. Бу эса кўчатнинг нобуд бўлишига, ғўза илдизининг шикастланишига сабаб бўлади. Шунинг учун биз ҳар бир картани суғорганда унинг қачон бошланиб, қачон тамомланишини олдиндан мўлжаллаб қўрамиз.

Ғўзанинг ривожланишини тезлатиш учун гектарига 150 килограммдан азотни маҳаллий ўғитга аралаштириб соляпмиз. Иккинчи озиқлантиришни узоғи билан 25 июнгача тамомлаймиз. Бу йил ғўзани гўнг билан озиқлантириш ва «шарбат» оқизишни кенг қўллаймиз. Бунинг учун кўп миқдорда маҳаллий ўғит жамғариб қўйдик.

Бу йил биз давлат омборига 2700 тонна пахта тўкишимиз керак. Етиштирилган ҳосилнинг камида 90 процентини биринчи сортга сотишни ўз олдимизга асосий вазифа қилиб қўйганмиз.

Колхозимиз аъзолари ғўза парваришини кучайтириш билан бирга, пахтани машинада теришга ҳам ҳозирдан пухта тайёрлик кўраётирлар. Мавжуд терим машиналарини ремонт қилишга киришдик. Биз бу йил ҳосилнинг камида 50 процентини машинада териб олишимиз керак. Машина теримига ажратилган майдонлардаги ғўза алоҳида парвариш қилиняпти.

Ж. АВВАЛОВ,
Хўжаобод районидаги «Шарқ юлдузи» колхозининг раиси.

ҲИНДИСТОНЛИК МЕҲМОНЛАР ЎЗБЕКИСТОНДА

Ўзбекистон пойтахти 22 июнда Ҳиндистон парламенти халқ палатасининг раҳбари Санжива Редди бошчилигидаги Ҳиндистон парламенти делегациясини шодиёна кутиб олди. СССР Олий Советининг меҳмони бўлган Ҳиндистон парламентининг аъзолари мамлакатимиз бўйлаб саёҳат қилмоқдалар.

Ҳиндистон республикаси, СССР ва Ўзбекистон ССРнинг давлат байроқлари билан безатилган Тошкент аэродромида дўст мамлакат вакилларини Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси С. Ҳ. Сирожиддинов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Олий Совети Президиумининг Секретари Р. Сахибоев, Ўзбекистон ССР министрлари К. С. Зокиров, А. М. Қўчқоров, В. С. Содиқова, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари А. Ю. Ғозиназаров, А. П. Қаюмов, З. И. Есенбоев, ташқи ишлар министрининг ўринбосари У. А. Рустамов, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси Ҳ. А. Асомов, Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа Ўзбекистон жамиятининг раиси Х. С. Шукуровалар кутиб олишди. Болалар меҳмонларга гулдасталар тақдим қилдилар. Санжива Редди билан С. Ҳ. Сирожиддинов табрик нутқи сўзладилар.

Ҳиндистон парламенти делегацияси шу куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Е. С. Насриддинова ҳузурида бўлди.

СССР Олий Совети Иттифоқ Совети раисининг ўринбосари А. Шарипов ва Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати М. З. Ҳомидхонов меҳмонларга ҳамроҳлик қилмоқдалар.

●

Парламент делегацияси 23 июнда қадимий Самарқандда бўлди.

Самарқандга Ҳиндистон делегацияси билан биргаликда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети Раисининг ўринбосари А. Шарипов, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати М. Ҳомидхонов ва бошқа расмий кишилар ҳам келишди.

Аэродромда меҳмонларни Самарқанд область Совети ижроия комитетининг раиси С. Ҳамроқулов, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутатлари, шаҳар жамоатчилигининг вакиллари кутиб олдилар.

Дўст мамлакат вакиллари шаҳарнинг ҳаёти билан танишдилар, қоракўлчилик институтида бўлдилар.

Меҳмонлар ўша куни Тошкентга қайтиб келиб, Муқимий номли театрда «Тошболта ошиқ» спектаклини томоша қилдилар.

Ҳиндистон парламентининг аъзолари 24 июнда республика пойтахтидаги қурилишларни зўр иштиёқ билан кўздан кечирдилар. Доктор Н. Санжива Редди, бундан икки йил муқаддам кучли зилзила туфайли Тошкентнинг бошига тушган оғир мусибатни билар эдим ва шу сабабли шаҳарда кўп вайрон жойларни кўрсам керак, деб ўйлаган эдим, деди. «Биз, — деди у, — харобалар устида янги чиройли уйлар қурилганлиги ва қурилаётганлигини кўриб ҳайратда қолдик ва бунга қойил бўлдик». Делегация аъзолари Ҳиндистоннинг марҳум президенти Лаъл Баҳодир Шастри номига қўйилган кўчада бўлдилар ва бошқа ёдгорлик жойларни томоша қилдилар.

Ўзбекистон Фанлар академиясида республикада фаннинг қандай ривожланаётганлиги тўғрисида ҳиндистонлик меҳмонларга сўзлаб бердилар. Меҳмонлар Ўзбекистон Фанлар академиясининг шарқшунослик институтида қадимий қўлёзмаларнинг нодир нусхалари ва шарқ мутафаккирларининг китоблари билан танишдилар.

Янгийўл районидаги В. И. Ленин номли колхоз аъзолари ҳинд халқининг вакилларини шоду хуррамлик билан кутиб олдилар.

(ЎзТАГ).

КОММУНИСТИК ВА ИШЧИ ПАРТИЯЛАР КЕНГАШИ УЧУН МАТЕРИАЛЛАР ТАЙЁРЛОВЧИ ИШЧИ ГРУППАНИНГ МАЖЛИСИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

Коммунистик ва ишчи партиялар кенгаши учун материаллар тайёрловчи Ишчи группанинг шу йил 18 июндан 21 июнга қадар Будапештда мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлисда қуйидаги партияларнинг вакиллари қатнашди: Америка Қўшма Штатлари Коммунистик партияси, Аргентина Коммунистик партияси, Бельгия Коммунистик партияси, Болгария Коммунистик партияси, Бразилия Коммунистик партияси, Цейлон Коммунистик партияси, Чили Коммунистик партияси, Чехословакия Коммунистик партияси, Дания Коммунистик партияси, Финляндия Коммунистик партияси, Франция Коммунистик партияси, Гватемала Меҳнат партияси, Гондурас Коммунистик партияси, Ҳиндистон Коммунистик партияси, Ироқ Коммунистик партияси, Эрон Халқ партияси, Исроил Коммунистик партияси, Канада Коммунистик партияси, Колумбия Коммунистик партияси, Польша Бирлашган ишчи партияси, Ливан Коммунистик партияси, Венгрия Социалистик ишчи партияси, Мексика Коммунистик партияси, Монголия Халқ Революцион партияси, Буюк Британия Коммунистик партияси, Германия бирлашган социалистик партияси, Германия Коммунистик партияси, Италия Коммунистик партияси, Панама Халқ партияси, Португалия Коммунистик партияси, Сальвадор Коммунистик партияси, Испания Коммунистик партияси, Сурия Коммунистик партияси, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси, Судан Коммунистик партияси, Уругвай Коммунистик партияси, Венесуэла Коммунистик партияси ва нолегал ҳолатдаги партияларнинг вакиллари. Руминия Коммунистик партиясидан Ишчи группада кузатувчи қатнашди.

Халқаро кенгашда қатнашишга ўзларининг тайёр эканликларини билдирган бошқа қардош партиялар Ишчи группасининг мажлисига ўз вакилларини турли сабабларга кўра юбора олмадилар.

Кенгашнинг асосий ҳужжати — «Империализмга қарши курашнинг ҳозирги босқичдаги вазифалари ҳамда коммунистик ва ишчи партиялар, барча антиимпериалистик кучлар ҳаракатларининг бирлиги» деган ҳужжатнинг мазмуни ва структураси тўғрисида Ишчи группасининг мажлисида ҳар томонлама фикрлашиб олинди. Мажлис қатнашчилари Ишчи группасининг бундан буён нималар қилиш тўғрисида келишиб олдилар. Ишчи группасининг мажлислари халқаро коммунистик ҳаракатнинг интернационалистик традицияларига мувофиқ ўртоқларча ҳамкорлик ва дўстлик вазиятида ўтди.

Будапешт,
1968 йил, 21 июнь.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

М. НАБИЕВГА «ЎЗБЕКИСТОН ССРДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНЪАТ АРБОБИ» ФАХРИЙ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикада тасвирий санъатни ривожлантириш ҳамда ёш педагогик кадрлар тайёрлашдаги катта хизматлари учун Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти расм ва тасвир кафедрасининг мудири Малик **Набиевга** «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 21 июнь.
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. А. БАБИЧЕВНИ «ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ САҚЛАШДАГИ АЪЛО ХИЗМАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Жамоат тартибини сақлаш ва жиноятчиликка қарши курашдаги хизматлари учун Тошкент шаҳар махсус монтаж бошқармасининг монтажчи слесари марҳум Владимир Александрович **Бабичев** «Жамоат тартибини сақлашдаги аъло хизмати учун» медали билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Е. НАСРИДДИНОВА,

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Р. САХИБОЕВ.

1968 йил, 21 июнь.
Тошкент шаҳри.

Зафар сатрлари

МЕБЕЛЧИЛАР ҒАЛАБАСИ

Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати бошқармасига қарашли корхоналарнинг меҳнаткашлари беш йиллик планларини муддатидан илгари бажариш борасида самарали ишлаб, маҳсулот сотиш бўйича олти ойлик планни муддатидан илгари 24 июнда бажардилар. 1 июлга қадар планга қўшимча тарзда 500 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади ва сотилади.

ИККИ РАПОРТ

АНДИЖОН («Совет Ўзбекистони» мухбири). Хўжаобод районининг чорвадорлари катта ғалабани қўлга киритдилар. Улар давлатга 1767 тонна серқаймоқ сут топшириб, ярим йиллик планни муддатидан олдин бажардилар.

Планнинг муваффақиятли бажарилишига Димитров номли, Бобир номли, «Совет Ўзбекистони» ва «Ширмонбулоқ» колхозларининг чорвадорлари салмоқли ҳисса қўшдилар.

Москва райони чорвадорлари ҳам қабул пунктларига 1125 тонна сут топширдилар. Ярим йиллик план 102 процент бажарилди. Свердлов номли, Фрунзе номли колхозларнинг чорвадорлари ярим йиллик сут топшириш планини 148-135 процентдан адо этдилар.

А. ҚУРОНБОЕВ.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

24 июнда Кремлда СССР Олий Совети Президиумининг мажлиси бўлиб ўтди. Мажлисни СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний олиб борди. Шу мажлисда 25 июнда Москвада очиладиган еттинчи чақириқ СССР Олий Советининг тўртинчи сессиясига доир масалалар қараб чиқилди.

Иттифоқ Совети қонун лойиҳалари тайёрлаш комиссиясининг Раиси М. С. Соломенцев никоҳ ва оила тўғрисида ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикалар қонунлари асосларининг лойиҳасини ишлаб чиқиш билан шуғулланган палаталар доимий комиссиялари номидан шу қонунни муҳокама қилиш якунлари тўғрисида ахборот берди.

Президиум аъзолари СССР Олий Совети сессияси номига гражданлардан келадиган мактубларни қараб чиқиш тартиби тўғрисидаги масалани муҳокама қилди.

СССР Олий Совети Президиуми қараб чиққан масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

(ТАСС).

Эстонияда ўзбек адабиёти ва санъати декадаси

ДЎСТЛАР УЧРАШГАНДА

ЭСТОНИЯ ВА ЎЗБЕКИСТОН АДИБЛАРИНИНГ УЧРАШУВИ

ТАЛЛИН, 22 июнь. **[ЎзТАГ махсус мухбири].** «Бизлар гарчи ҳар хил тилда гапираётган бўлсак ҳам, лекин ягона бир армиянинг солдатларимиз, бизнинг ижодимиз ягона бир мақсад — ғоя билан суғорилган». Эстония ёзувчилар союзи правлениесининг секретари Виллем Гросс Таллин адибларининг Ўзбекистондаги ҳамкасблари билан учрашувини шу сўзлар билан очди.

Учрашув иштирокчиларига бирбирлари билан танишиб чиқиш учун эҳтиёж ҳам йўқ эди. Ўзбек бадиий сўз усталарининг асарлари Эстония шаҳар ва қишлоқларидаги китоб магазинларида ва кутубхоналарида эстон ёзувчилари ва шоирларининг, бошқа қардош республикалар ёзувчиларининг асарлари билан аллақачонлардан бери ёнма-ён туради.

Виллем Гросс Таллин ижодий жамоатчилиги вакилларининг гулдурос қарсаклари остида шундай деди:

«Бизнинг алоқаларимиз худди мана шу ўзбек санъати ва адабиёти декадаси кунларидагидек яқин ва мустаҳкам бўлсин. Бу учрашув адабиётларимизни янада кўпроқ ўзаро бойитишга хизмат қилсин».

Ўзбекистон ёзувчилар союзи правлениесининг раиси Комил Яшин, Ўзбекистон Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ёзувчи Сарвар Азимов, филология фанлари доктори Лазиз Қаюмов ҳам худди бу фикрларни изҳор қилдилар. Улар қардош Эстония адабиёти аҳлига янгидан-янги ижодий муваффақиятлар тиладилар.

Залдагилар ўзбек ёзувчи ва шоирлари Ҳамид Ғулом, Гулчеҳра Жўраева, Туроб Тўла, Рамз Бобожон ва Иброҳим Юсуповларни самимий кутиб олдилар. Ўзбек шоирларининг шеърлари шу кечада эстон тилида ҳам жаранглаб эшитилди. Шеърларнинг таржимонлари ва санъат усталари ҳам минбарга чиқдилар. Бутун Эстония 525 йиллигини тантанали кутиб олишга тайёрланаётган Алишер Навоийнинг ўлмас шеърлари эстон тилида ўқилганида, залда қарсаклар янгради.

ЭСТОНИЯ ЎЗБЕКИСТОННИ ОЛҚИШЛАМОҚДА

Таллиндаги «Пионер» кинотеатрининг кассалари олдида навбат кутиб турганларнинг ҳисоби йўқ. Эстония пойтахтининг аҳолиси бу ерда катта шуҳрат қозонган «Тошкент, Зилзила» фильмини кўришга шошилмоқда.

Мана томошабинлар билан қилинган кўпгина суҳбатларнинг бири. «Вайт» тикувчилар фабрикасининг ишчиси Феликс Реналде шу суҳбатда бундай деди.

— Бу фильм кўп нарсаларни тушуниб олишимга ёрдам берди. Мен халқнинг кўнглини билиб олдим, бошига мушкул пайт тушганида ўзини йўқотиб қўймайдиган, қалби пок ва иродаси мустаҳкам кишиларни кўрдим.

Харьюс районидаги Киров номли колхоз балиқчилари ўзбек адабиёти ва санъати декадасининг қатнашчилари билан учрашдилар. Улар Ўзбекистон маданиятининг равнақи тўғрисида, Тошкентнинг ҳаёти, пахтакорларнинг ишлари тўғрисида адибларимизнинг ҳикояларини зўр эътибор билан тингладилар. Сўнгра меҳмонлар концерт кўрсатдилар. Колхозчилар уларга ўзлари ишлаб турган янги посёлкани ва автомат ускуналар билан таъминланган консерва комбинатини, колхознинг мебель устахонасини кўрсатишди.

Икки марта Қизил Байроқ орденли Балтика флотининг бўлинмаларидан биридаги ҳарбий денгизчилар меҳмонларни юбормай узоқ ушлаб турдилар. Алишер Навоий номидаги театрнинг балет труппаси, бу группа — «Эстония» театри саҳнасида кўрсатган «Спартак» спектакли катта муваффақият қозонди. Томошабинлар бу спектаклга жуда қойил қолишди, Галия Измайловани, Бернара Кориевани, Виталий Васильевни саҳнага кўп марталаб чақиришди, оркестрга дирижёрлик қилган СССР халқ артисти Мухтор Ашрафийни қизғин олқишладилар.

Тошкентлик дирижёр Зоҳид Ҳақназаров раҳбарлигида Эстония радиоси ва телевидениесининг симфоник оркестри берган концерт катта воқеа бўлди. Ўзбек композиторларининг асарларини Таллин музикантларига ўргатиш учун Зоҳид Ҳақназаровга атиги уч кун вақт берилган эди.

Г. ЛИПШИЦ Ўзбекистон телеграф агентлигининг махсус мухбири.

ТАЛЛИН, 24 июнь.

САНОАТИМИЗ МАРДИ МАЙДОНЛАРИ

БОБО КАСБ

Тўқилаётган хилма-хил атлас, поплин, саржа каби газламалар, крепдешин рўмоллар, феранг чойшабларининг ранглари камалак янглиғ товланиб, киши қалбини завқлантиради. Бу цехда ҳар сменада 5 минг метрдан ортиқ шойи газлама тўқилади! Бир сменада шунча... Бир ойда, йилда-чи?.. Цехдаги чевар қўлларга қараган сайин қарагинг келади.

«Қўллар, қўллар! Сизда қанчадан-қанча гўзаллик, бойлик яширин! Сиз тинимсиз ишлаб, уларни юзага чиқарасиз, оламга кўрсатасиз. Меҳнатингиз туфайли азиз, мўътабарсиз...» Цех бўйлаб оҳиста қадам ташлаб бораётган Карим аканинг хаёлидан ана шундай фикрлар ўтади.

У тўқувчиларнинг ишини кузатиб юрибди. Тетик рух, яхши кайфият билан меҳнат қилаётган ишчиларни, цех ўртасида бир неча ойдан бери коллективнинг ютуқларини кўз-кўз қилиб турган Қизил байроқни кўриб, қалбидаги севинч тўлқинлари чеҳрасига қалқиб чиқади. Унинг чақнаб турган қора кўзлари ишчиларнинг ҳар қандай хатосини пайқайди.

Мана, мастер ёш ишчи Роза Петрованинг ёнида тўхтади. Унинг ишига бир оз диққат билан разм солиб турди. Розанинг уч дастгоҳда юксак малакали ишчилар каби жуда моҳирлик билан атлас тўқиётганини кўриб, қувончига-қувонч қўшилди. «Тасанно! Унга яна бир станокни топшириш мумкин, — деб пичирлади унинг лаблари. — Уддалайди!».

— Ишлар қалай, Розахон? — деди унга яқинлашиб.

— Дуруст.

— Жуда соз. Станокларнинг ёнига яна бирини қўшсак, нима дейсиз?

Роза кутилмаган бу саволга бирданига нима деб жавоб қайтаришни билмай қолди.

— Эплай олармиканман?

— Сендаги ғайрат билан бундан ортигини ҳам эплаш мумкин. Мен сенга ишонаман! Эртадан бошлаб тўрт станокни бошқарасан.

Қизнинг чеҳраси ёришиб кетди. «У менга ишоняпти! Ишончини эса оқлаш керак» деган фикр ўтди хаёлидан.

— Раҳмат! Ишончингизни албатта оқлайман!..

Карим ака яна цех бўйлаб юриб кетди. Бир тўқувчининг ёнида тўхтаб, унга нималарнидир уқтирди. Бир дастгоҳини тўхтатиб, тўқилаётган поплиндаги нуқсонни ва уни бартараф этиш йўлини кўрсатди...

Мастер ёшларга ёрдамлашиш, йўл-йўриқ кўрсатиш билан биргаликда уларнинг қалбида танлаган касбларига муҳаббат уйғотишга, тўқувчилик ҳунарининг сиру асрорини ипидан-игнасигача ўргатиш курсига жалб этиб, дарсларни ўзи олиб боради. Машғулотларни кўпинча тўғридан-тўғри дастгоҳлар ёнида ўтказади. Хуллас, тингловчиларни қизиқтириш йўлини топади. Натижада 60 соатлик программа асосида ташкил этилган ҳамма дарслар жонли ўтиб, тингловчилар тўқимачилик асосларини, илғорларнинг иш методларини яхши ўзлаштириб олишади. Шундан кейин ёшларнинг иши доимий назорат остида бўлади. Бу ишда смена мастерига коллективнинг илғор аъзолари ёрдамлашади. Меҳрибонлик, самимият билан қуршаб олинган ёшлар тезда ўз касбларига ихлос қўйиб, илғорлик сари дадил қадам ташлайверадилар.

Карим Шариповнинг ўзи Самарқанддаги 26 Боку комиссари номли шойи тўқиш фабрикасида ишлай бошлаганда ҳали жуда ёш эди. Иброҳим Ризоев, Раҳим Ботиров каби ишчиларнинг самимий ёрдами, ғамхўрлиги туфайли тўқувчилик касбига ихлос қўйди ва унинг сирларини қисқа вақт ичида ўрганиб олди. Илғор тўқувчилар қаторидан ўрин олгандан кейин, уни бир бригадага бошлиқ қилиб тайинлашди. Бу ишда у ўзининг ишбилармонлиги, яхши ташкилотчи эканини кўрсатди. Бригада қисқа вақтда бутун фабрикага довруғ таратди.

Орадан ўн беш йил ўтди. Фабрикада катта ўзгаришлар юз берди: эски техника ўрнини янгиси эгаллади, ишлаб чиқариш маданияти юксалди. Бошқа ишчилар сингари Карим аканинг ҳаётида ҳам муҳим янгиликлар бўлди. КПСС сафига қабул қилинди. Энди меҳнатда ҳар томонлама чиниққан Карим ака бундан олти йил илгари фабрика 1- тўқув цехининг анча вақтдан бери олдинга силжий олмаётган сменасига мастер қилиб тайинланди.

У дастлаб сменанинг иш кўрсаткичларини ва имкониятларини синчиклаб ўрганди. Меҳнат интизоми анча бўш бўлиб, тажриба алмашиш, ўзаро ёрдам деган нарсага эътибор берилмаетган экан. Шунинг учун ҳам ёшлар узоқ вақт қолоқликдан чиқишолмабди. Карим ака смена активларини тўплаб, ишни яхшилаш тадбирларини белгилади. Ёшларни меҳнатга Коммунистик муносабат руҳида тарбиялаш, уларнинг қайноқ қалбларида касбга муҳаббат уйғотиш биринчи масала қилиб қўйилди. Кўп ўтмай сменанинг иш кўрсаткичларида жиддий ўзгариш юз берди.

Орадан икки йилча вақт ўтгандан кейин эса смена фабриканинг пешқадам коллективи бўлиб олди. Мана, Карим аканинг сменага раҳбар бўлганига ҳам олти йил бўлибди. Ҳозир бу смена мусобақа байроқдори. Коллектив ҳар ойда пландан ташқари 12-14 минг метр газлама тўқиб, маҳсулотнинг пландаги 75 процентини ўрнига 80-85 процентини биринчи сортга топширяпти. Бу ютуқларга Ҳ. Ҳакимова, С. Ғаниева, Х. Қаюмова каби кўп йиллик иш стажига эга бўлганлар билан бирга мастернинг ишончини оқлаётган Роза Петрова, Люда Левашина каби ёшлар ҳам катта ҳисса қўшяптилар.

Тўқувчилик — Карим акага бобо касб. Бобоси Ҳусайн Искандаров ҳозир у ишлаётган фабрика ўрнида жойлашган тўқимачилик артелида тўқувчи бўлиб ишлаган. Отаси Шарип ака Самарқанд темир йўл станциясида 40 йил кондукторлик қилган. Ҳозир у пенсионер. «Бафанда» артелида ип йигирувчи бўлиб ишлаган онаси Севар хола ҳам ҳозир пенсионер.

Карим аканинг укалари Қосим ва Азим ҳам шу фабрикада ишлаяпти. Қосим — фабриканинг энг илғор коллективларидан бири ҳисобланган 22- тўқувчилар бригадасининг бошлиғи; Азим эса тўқув цехида слесарь. Карим аканинг ёстиқдоши Сайёра опа ва Қосимнинг умр йўлдоши Гулчеҳра ҳам фабриканинг илғор тўқувчиларидандирлар. Азимнинг рафиқаси Муҳаррам ҳам тўқув цехида ишлайди: у арқоқларнинг сифатини аниқлайди.

— Ҳаммамиз бобо касбини улуғлашга ҳаракат қиляпмиз, — дейди ғурур билан Карим ака.

И. АБДУРАҲМОНОВ.
Самарқанд шаҳри.

МАНДАТ КОМИССИЯЛАРИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ

21 июнда Кремлда Иттифоқ Совети мандат комиссиясининг мажлиси бўлди.

Комиссия депутатлари вафот этган уч сайлов округидан сайланган Иттифоқ Совети депутатларининг ваколатларини текшириб чиқди ва мандат комиссиясининг Иттифоқ Советига топшириладиган докладини тасдиқлади.

Мажлисда шунингдек, вафот этган депутат Г. И. Козлов ўрнига 55-Виборг сайлов округидан Иттифоқ Советига депутат сайлови ўтказиш масаласи ҳам қараб чиқилди. Комиссия мазкур сайлов округида сайлов ўтказишни СССР Олий Совети Президиумидан илтимос қилди.

Иттифоқ Советининг мандат комиссияси комиссия аъзоси депутат А. А. Скочиловни шу комиссия раисининг ўринбосари қилиб ва комиссия аъзоси депутат Г. М. Марковни комиссиянинг секретари қилиб сайлади.

* * *

21 июнда Кремлда Миллатлар Совети мандат комиссиясининг мажлиси бўлди.

Мажлисда, вафот этган депутатлар ўрнига беш сайлов округидан Миллатлар Советига сайланган депутатларнинг ваколатлари текшириб чиқилди ва мандат комиссиясининг Миллатлар Советига топшириладиган доклади тасдиқланди.

Комиссия ҳалок бўлган депутат Ю. А. Гагарин ўрнига РСФСРниг 27-Смоленск сайлов округидан Миллатлар Советига депутат сайлови ўтказиш масаласини қараб чиқди ва бу масалани СССР Олий Совети Президиуми олдига қўйди.

Мажлисда меҳнаткашлар коллективларининг Ўзбекистон ССР 101-Чортоқ сайлов округидан Миллатлар Советига сайланган депутат Ашур Ҳайдаровни чақириб олиш масаласи юзасидан тақдим этган материаллари ҳам қараб чиқилди. Мандат комиссиясининг бу масала ҳақидаги хулосаси СССР Олий Совети Президиумига тақдим этилади.

Миллатлар Советининг мандат комиссияси комиссия аъзоси депутат Б. Б. Городовиковни шу комиссия раисининг ўринбосари қилиб ҳамда комиссия аъзоси депутат Р. Х. Абдуллаевани комиссия секретари қилиб сайлади. (ТАСС).

Ёзги дам олиш ва саёҳат

☆ Чотқол тоғи этакларидаги «Кўксарой» деган жойда Фарғона водийсида энг катта туристик база ишлай бошлади. Соф ҳавоси, кўллари, хилма-хил дов-дарахтлари билан жозибадор бу хушманзара район ҳамма ёшдаги сайёҳларни ўзига тортмоқда. Шу ёз бу ерда мингдан ортиқ киши бўлади.

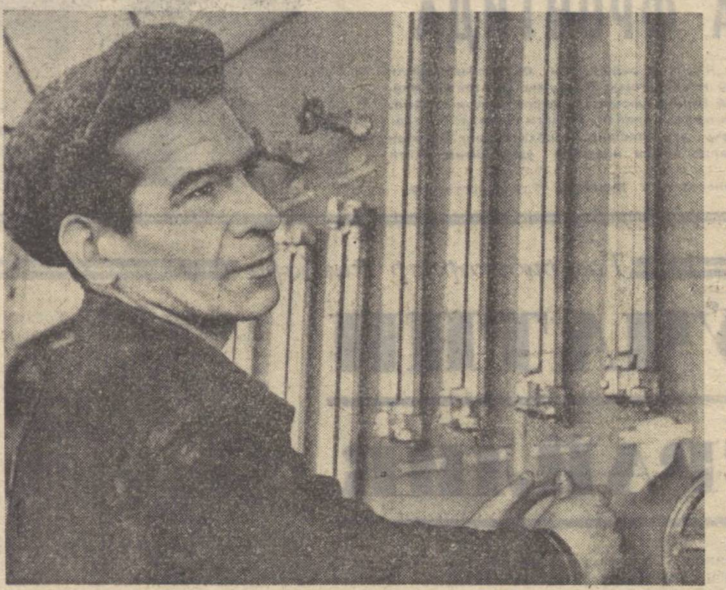

Ўртоқ М. Давлетшин бошлиқ слесарлар бригадаси Чирчиқ электрохимия комбинати ҳаво парчалаш цехининг энг илғор коллективларидан ҳисобланади. Бригада барча механизмларнинг бир меъёрда ишлашини таъминламоқда. Суратда: слесарлар бригадасининг бошлиғи ўртоқ М. Давлетшин. И. Глауберзон фотоси.

Марғилон ипак комбинатида тайёрланган газламалар аҳолига манзур бўлмоқда. Корхонанинг маҳсулотларидан бир қисми хорижий мамлакатларга ҳам экспорт қилиняпти. Суратда: юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга муносиб ҳисса қўшаётган ишчи Н. Нуримова. У ойлик топшириқларни 125-130 процент бажараётир.
В. Сироткин фотоси.

Ленин комсомолининг 50 йиллиги олдидан

ҚАЛБ ДАЪВАТИ

Биз, кекса коммунистлар ва комсомол ветеранлари ўтмишни эслар эканмиз, кўз олдимизда Совет ҳокимияти учун босиб ўтилган шонли йўл, ўша қийин ва масъулиятли йилларда мардлик ва жасорат кўрсатган дўстларимиз намоён бўлади.

1912 йил. Бешариқдаги Исҳоқбой ва Иминжонбойларга бир кунимни ўтказиш учун қарол-батрак бўлиб хизмат қилардим. Тонг отишдан кун ботгунча тинмасдан ишлашни талаб қилишар эди. Бойдан ташқари, унинг болалари буйруғига ҳам ҳозир бўлиб туриш керак эди. Бойнинг меҳмонхонасига ҳар доим келиб турадиган меҳмонларига хизмат қилиш — уларнинг кийимини тозалаш, галош-ковушларини артиб-тозалаб, кийишга ўнглаб қўйиш керак бўларди. «Сен оч қолгандирсан, мана бу овқатни еб ол» дейдиган бир кимса бўлмас эди.

... Ўша вақтлардаги мактабларнинг вазифаси меҳнаткашларнинг миясини ёшлигидан диний афсоналар билан заҳарлаб, бойларга қўл-оёғидан боғлаб беришга хизмат қилиш эди.

Мана шундай эски диний мактаблардан бирини Бешариқда Илёс Маҳсум домла бошқарар эди. Унинг мактабида одамлар олти-етти йиллаб ўқисалар ҳам, ҳеч нарса билмасдан умрларини бекор ўтказиб юборар эдилар. Мен ҳам шу мактабга қатнар эдим. 1916 йил ёз ойларида, Бешариқда илм-маърифат олишда маълум бурилиш юз берди. Бу Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг Бешариққа келиб янги усулда мактаб очганлиги билан боғлиқдир. Бир қанча ёшлар ғафлатдан уйғонди. Чунки Ҳамза мактабида диний дарсликлар ўрнига табииёт, география дарслари ўтиларди. Бу аҳвол Илёс Маҳсум сингари домлаларнинг ғазабини уйғотди. Улар қандай қилиб бўлмасин Ҳамзани йўқотиш, янги усулдаги мактабни тугатиш йўлини излаб, тезлик билан ўзларининг ҳимоячиси бўлган чор амалдорларига мурожаат қилдилар.

Николай подшо амалдорлари пристав Лабутин буйруғи билан пристав тилмочи Дадажон-тилмоч бошлиқ икки урядник (пристав соқчилари билан) тўсатдан Ҳамза мактабини тинтув қилдилар. Бундай фавқулодда бўладиган — кутилмаган воқеани олдиндан билган Ҳамза янги дарсликларни яшириб, уни ўрнига диний китобларни қўйган эди.

Урядниклар тинтув ўтказиб ҳеч нарса топмасалар ҳам Ҳамзага дўқ-пўписалар қилиб кетдилар. Шу воқеадан кейин тез кунда Қўқондан Қосим Бобоев, Мамажон Нурий, Мамасаид Муҳаммадиевлар келиб яна янги усулдаги мактаблар очишди, янги усулдаги мактаблар сони кўпайиб борди. Ўша янги усулдаги мактабда ўқиганлар орасидан энг яхши ташкилотчилар етишиб чиқди. Масалан, танилган олим, тарих фанлари доктори М. Йўлдошев ана шулар жумласидан.

* * *

Улуғ Октябрь социалистик революцияси бизнинг Бешариқ қишлоқларига қандай келиб етгани, ўша шодиёна кунни кўкрак очиб қарши олган халқнинг ичига сиғмаган севинчини баён қилишга ожизман. Ноябрь ойи эди. Пахта заводи томонидан шошилганича Бешариқ бозори марказига келаётган М. Нурий мени учратиб, «Ёшларни шу ерга тезлик билан тўпланг» деди. Мен бир қанча ёшларни тўплаган эдим. Мамажон Нурий «Бутун Бешариқ халқига ва қишлоқларига хабар қилинглар, хушхабар бор. Мана шу бозор марказига эртага биринчи гудокдан кейин тўплансинлар», деди.

...Нурий домла сўзга чиқиб: — Уртоқлар, энди ҳукумат Советлар қўлига ўтди. Катта ер эгалари, бойлар ҳукумат тепасидан ағдариб ташланди. Бугундан бошлаб ишчи, деҳқонлар қўлни-қўлга бериб меҳнаткашларнинг орзу-истакларини рўёбга чиқаришлари, уни мустаҳкамлашлари керак. Бу улуғ, шарафли ишга В. И. Ленин бош бўлди, — деди. (Ленин қандай одам экан? У қаерлик экан? Ҳозир қаерда турадилар?) деган саволлар ёғилиб кетди.

— Бундай ғалабани қўлга киритишда большевиклар партияси меҳнаткашларга етакчи бўлди. Эндиликда ҳаммамиз қизил байроқ остига тўпланиб, бир тану бир жон бўлиб қўлга киритилган ғалабани мустаҳкамлайлик, — деб қўшимча қилди Қ. Бобоев.

...1918 йил бошлари эди. Чор атрофи хусусий чойхона, боққолчилик дўконлари, бойларнинг уйи жойлашган Бешариқнинг катта гузари майдонига кўп одам тўпланган эди. Шу гузардаги мулла Норчанинг — ости сарой, усти болхоналик биносига жойлашган Қўқон мухторияти қўмитаси аъзоларидан: Умарқул ҳожи, Мулла Йўлдош домулла, Мулла Абдурасулбой, Каримқул қорилар болхона айвонида ҳозир бўлиб, майдонга тўпланган халққа аллanималарни сўзламоқда эдилар. Қўқондан катта қора тўриқ отлиқ, оқ юзли, ўрта бўйли, хипча, қора мўйловли, тўппонча ушлаган қўлини баланд кўтарган ҳолда одамлар орасига бир муллавачча кириб келди. Бу Набихон Маҳсум эди. Болхонада турган мухторият аъзоларидан — Мулла Абдурасул—«Келинг эшон Маҳсум, Қўқонда нима гап?» деб сўради. Набихон бор овози билан хитоб қилди: — Тезда болхонадан тушинглар, Бешариқ халқини тўплаб темир йўлни бузинглар, кўприкларга ўт қўйинглар. Большевикларни ҳарбий поезди Конибодомга келиб қолибди, поездни Яккатут қишлоғидан ўтказмасдан ағдариб ташланглар. Агарда кимки, бу буйруқни бажармаса, қаттиқ жазоланади, — деди.

Мен ва Қурбон Ниёзов икковимиз завод томон чопдик. Рус тилини ўргнувчи ҳаваскор ёшларни ўқитувчи Пролов, машинист Гришаларни учратдик, улар биздан нимадир сўрамоқчи бўлиб эдилар— биз буни кутмай «темир йўлни бузмоқчилар» дедик.

Мухториятчилар Бешариқдан икки километр узоқда — ғарб томондаги темир йўл кўпригига ўт қўйди. Бузғунчиликка қаршилик кўрсатган темир йўл қоровули Степан Григорьевич Ивановни отиб ўлдирдилар.

Мухториятчилар шайкаси мақсадларига эриша олмадилар, завод ишчилари ва камбағаллар ёрдами билан тездан темир йўл ва кўприк тузатилди.

Босмачилар галаси кўп қишлоқларни босиб, талаб, аҳолига солиқ солардu, бош тортганларни шафқатсиз жазолар ва уйларига ўт қўярди. Ана шундай қийин ва масъулиятли, ҳар бир минут хавф-хатарли бўлган бир вақтда 1919 йили бизлар — жумладан Муҳаммадсаид Муҳаммадиев, Рўзимат Алиев, Аҳмаджон Маҳрамов, Қурбон Ниёзов, Мамадали Валиев, Иҳсон Каримов, Отажон Бозорбоев, Эгамберди Салмонов, Йўлдошхўжа Усмонхўжаев, Дадавой Парпиев, Абдураҳим Жўрабоев ва мен бошқа ёшлар комсомол сафига ўтиб, босмачиларга қарши дружина тузган эдик. Бундан ташқари ҳаммамиз «ЧОН» составига ёзилдик.

806-Қўқон батальони ҳисобида туриб ҳарбий таълим олиб, жангга тайёрландик. Кечалари постда туриб эҳтиёткорлик тадбирларини кўрар эдик.

«ЧОН» дагилар, комсомол дружиналари, завод ишчилари бирликда Бешариқ муҳофазасини мустаҳкамладик. Бешариқ аҳолиси ҳам томларига тош тўплаб ва ов милтиқлари билан қишлоқни мудофаа этишда катта ҳисса қўшди.

1919 йил куз фасли эди. Яйпан районии атрофини, Сўх, Каримдевона, Нурсух, Шўрсувни босмачи Эргаш, Ёрбек, Сангин, Холхўжа қўрбошилар талаган вақтда, Қўқондан Датченко командир, ҳарбий комиссар Исроил Охунов бошлиқ полк Яйпанга келиб, уни қўрбошилардан тозалади. Шу вақт Исфара шаҳри ва Сўх қишлоғи йўлларини қамалга олган полк гвардиячиларга, уларнинг отларига озиқ-овқатлар етказиб бериш учун полк разведкачиси Мирзакарим Халилов Бешариққа келиб ревком бошлиғи Ортиқматовга йўлиқиб, у Қўқондан озиқ-овқат разведка бошлиғи Мешраковдан наряд олиб келганлигини айтади. Ревком Ортиқматов эса тезлик билан буйруқни бажариш учун Тўйчи Каримов ва менга «қаерда запас озиқ-овқат бўлса, тездан полкка етказинглар», деди. Халилов, Каримов ва мен Рабқон қишлоғига бориб (ҳисобга олиб қўйилган) озиқ-овқатларни Мулла Хусан эшон омборидан топиб — полкка 30 бош қўй, уч арава буғдой, икки арава турли мева, қовун ва бошқа нарсаларни ортиб етказиб бердик. Шунингдек, 1920 йилларда Понғоз. Ашаваларни Раҳмонқул, Аширмат қўрбошилардан тозалаш учун Қўқондан биринчи, иккинчи полк Сирдарё қирғоғига — Чилмахрамга келиб бир неча кун бу ерда (полк командирлари Сосновский ва Охуновлар) Исфарадан келаётган гарнизон командири Бегмат Эрматов юз отлиқ отряди билан Сосновский отрядларига қўшилишларини кутиб турганларида, Сосновский, Охуновларнинг 500 чоғли аскарларига ва отларига озиқ-овқат етказиб бериш керак бўлди. Бизлар М. Халилов, Қурбон Ниёзов ва мен ишчи мусулмон ғалла инспекторлари керак бўлган чоғда фойдаланиш учун белгилаб қўйилган ғалла ва бедаларни Бешариқдаги Янгиқўрғонлик Пўлатбойдан 20 бош қўй, 5 арава ғалла, қамичқўрғонлик Машариф мингбошидан 4 арава дон, 6 арава беда мусодара қилиб гвардиячиларга келтириб бердик.

...1922 йили Бешариқ районига Абдулла Набиев райком комсомолга секретарь бўлиб келди. А. Набиев бу ерда зўр ташкилотчилик қобилиятини намоён қилиб, аҳолининг ҳурматига сазовор бўлди.

Абдулла Набиевнинг биринчи бошлаган иши ёшларни кўпроқ комсомол сафига тортиш ва уларни коммунистик руҳда тарбиялаш, В. И. Лениннинг комсомолларнинг III съездида ёшлар союзининг вазифаси ҳақидаги нутқини ёшлар орасида чуқур тушунтириб, кўп қишлоқларда суҳбатлар ўтказиш бўлди.

Шу рисоланинг мазмунига чуқурроқ тушунганимиздан кейин, бошқа ёшлар сингари менда ҳам марксизм-ленинизм таълимотини ўрганишга бўлган ҳавас борган сари ошди. Шунинг учун ҳам мен Мамажон Йўлдошев билан Қўқон горкоми йўлланмаси билан 1923 йил Тошкентда очилган В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё коммунистлар дорилфунунига ўқишга келдик. Ўша вақтда бизларда ибтидоий маълумот бўлгани учун дорилфунунда қандай ўқиймиз, — деб ташвишланардик...

Партиямизнинг бизларга бўлган ғамхўрлигидан беҳад хурсандман ва миннатдорман.

* * *

Хотираларимнинг айрим лавҳаларини сиз, ёшларга ҳикоя қилиб беришликни ўзимнинг виждон бурчим деб ҳисобладим ва юқоридагиларни эътиборингизга ҳавола қилдим.

Раҳмон САЛМОНОВ.

1919 йилдан ВЛКСМ аъзоси. 1928 йилдан КПСС аъзоси, шахсий пенсионер.

Раҳмон Салмонов хотирасини У Абдуазимов ёзиб олди.

Советлар ва беш кунлик иш ҳафтаси

ҚУТЛУҒ ҚАДАМ

Навоий шаҳридаги саноат корхоналари беш кунлик иш ҳафтасига ўтганига қарийб бир йил бўлди. Навоийликлар беш кунлик иш ҳафтаси жорий этилгандан кейин қандай яшаб, қай тарзда ҳордиқ чиқараётгани тўғрисида ҳикоя қилмоқчиман.

Шаҳримиз ишчи-хизматчилари Қуйимозор сув омбори яқинида бундан бир неча ой муқаддам дам олиш шаҳарчаси бунёд этишган эди. Шаҳарчада ҳовуз, волейбол, баскетбол майдончалари, «митти» ошхона-буфет ва бир нечта кўчма чодирлар вужудга келтирилди. Биз бу ишларнинг ҳаммасини маҳаллий Совет депутатларининг ташаббуси билан жамоатчилик асосида амалга оширишга эришдик. Шундан кейин кимёгарларимиз сув ҳавзаси яқинида балиқ овлайдиган ҳамда майда балиқларни муҳофаза қиладиган овчилар уюшмаси ташкил этишди. Ҳозир Зарафшон дарёси, Қуйимозор сув омбори, Шўрқўл дам олиш шаҳарчалари гавжум бўлиб қолди.

Бундан ташқари, Навоий химия комбинатида шанба ва якшанба кунлари турли тематик кечалар, мунозаралар уюштирмоқдалар. Бу ишга шаҳар Советининг депутати П. С. Крупин, Ю. Мавловиев ўртоқлар бошчилик қилмоқдалар. Бу ерда «Ўзбекистон ҳақида нималарни биласиз?», «Ўзбекистоннинг чет эллар билан алоқалари», «Навоий шаҳрининг бугуни ва келажаги» деган темаларда бўлиб ўтган савол-жавоб кечалари кўпчиликда яхши таассурот қолдирди.

Яқинда шаҳардаги маҳалла активлари, депутатлар тўпланиб, меҳнаткашларнинг икки кунлик дам олишини янада мазмунли ва қизиқарли ўтказиш тўғрисида маслаҳатлашиб олдик. Бу ҳақда ҳар ким ўз фикр — мулоҳазасини ўртага ташлади. Шундан кейин турли маросимларни ўтказувчи комиссия ташкил қилинди. Комиссия аъзолари ёшларнинг тўйлари, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ҳамда балоғатга етганларга паспортлар бериш каби маросимларни шаҳар клубида ёки маҳаллаларда тантанали равишда ўтказишни таъминлайди. Никоҳларни қайд қилиш ва бошқа маросимларни ўтказиш кўпроқ шанба ва якшанба кунларига белгиланади.

Меҳнаткашлар депутатлари Навоий шаҳар Совети ижроия комитети мутахассислар куни, турли мавзуларда шанбаликлар ўтказиш ишларини ҳам мўлжаллаб қўйган. Бундан барча маросимлар, тўй-ҳашамлар одамларнинг дам оладиган кунларига тўғрилаб ўтказиляпти, деган хулоса келиб чиқмаслиги лозим. Биз бу ишларни ташкил этишдан аввал Совет қошидаги ишчи комиссияларнинг фикрлари, таклифларини ўрганиб улар билан иш юритамиз. Комиссиялар составида депутатлар, мутахассислар бор. Улар ўтказиладиган тадбирлар хусусида албатта ишчилар, хизматчилар билан олдиндан гаплашиб, келишиб қўядилар.

Биз меҳнаткашларнинг беш кунлик иш ҳафтасига кўчишлари муносабати билан шаҳар кино-театрлари, савдо муассасалари, қироатхоналар ва бошқа маданий-маиший муассасаларнинг иш графигини ҳам қайта кўриб чиқдик. Дастлабки хулосалар, тўпланаётган тажрибалар шуни кўрсатмоқдаки, беш кунлик иш ҳафтаси одамларга ҳам, давлатга ҳам фақат фойда келтирмоқда. Кейинги ойларда кино-театрларда томошабинлар сони 1, 5—2 ҳисса кўпайди. Меҳнаткашларга савдо хизмати кўрсатиш бирмунча яхшиланди. Шу йилнинг биринчи кварталида товар-обороти плани ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан анча ошириб бажарилган.

Меҳнаткашларнинг икки кунлик дам олишини намунали уюштиришда автотранспорт ходимлари зиммасига катта масъулият юкланган эди. Биз шаҳардаги автобуслар қатновини яхшилаш билан бирга, ишчихизматчиларга транспорт хизматини яхшилашга алоҳида эътибор бердик. Тўғри, дастлабки кунлари автотранспортчилар бир оз нолиб юришди. Кейинчалик улар беш кунлик иш ҳафтасининг самараларини тўғри тушуниб етдилар ва бундан миннатдор бўлмоқдалар. Ҳозир шанба ва якшанба кунлари Навоий — Каттақўрғон — Ленинобод — Қўқон, Навоий — Самарқанд — Тошкент, Навоий — Бухоро — Газли, Навоий — Бухоро — Чоржўй маршрутлари бўйлаб саёҳатларга чиқувчилар сони кўпайиб қолди. Навоий кимёгарлари яқинда Мирзачўл бўйлаб сафардан қайтишди. Навоий ГРЭСининг бир группа мутахассислари ўз мусобақадошлари Фарғона ТЭЦи коллективининг меҳмони бўлдилар.

Биз мактаблар, болалар муассасаларининг янгича меҳнат шароитига мосланган иш графигини кўриб чиқдик. Эндиликда уларда иш режими шаҳардаги саноат корхоналари иш графигига уйғунлаштирилган. Буларнинг ҳаммасида шаҳар Советининг депутатларининг, кўп сонли жамоатчиларнинг муносиб ҳиссаси бор. Эндиликда шаҳар Совети сессияларида, мажлисларида беш кунлик иш ҳафтасига ўтиш билан боғлиқ бўлган ҳамда меҳнаткашларнинг намунали ҳордиқ чиқаришини ташкил этишга доир масалалар тез-тез муҳокама қилинадиган бўлиб қолди.

Бироқ, шуни ҳам таъкидлаб ўтиш керакки, янги шароитда меҳнаткашларга тўла маданий-маиший хизмат кўрсатишни уюштириш, дам олиш ва саёҳатларга чиқишларини таъминлаш осонликча бўлгани йўқ. Бу соҳада ҳозиргача ҳам ҳал қилинмаётган масалалар, вазифалар турибди. Масалан, меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ҳамма жойда ҳам кўнгилдагидек эмас. Айтайлик, бу иш Навоий химия комбинатида анча яхши уюштирилган бўлса, уй қуриш комбинати, тош майдалаш карьери сингари корхоналарда одамларнинг дам олиши талаблар даражасида ташкил этилган деб бўлмайди. Биз шаҳар Советининг депутатлари кўп сонли активистлар кучига таянган ҳолда бу муассасаларда ҳам меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш ва дам олишни намунали уюштиришга интилмоқдамиз.

Ҳеч шубҳа йўқки, Навоий шаҳар Совети ижроия комитети партия ташкилоти раҳбарлигида меҳнаткашларга намунали маданий-маиший хизмат кўрсатиш, шаҳар озодалиги ҳамда кўркамлигини янада яхшилаш борасида ўз олдига қўйилган масалаларни ижобий тарзда ҳал қилади. Беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариб, доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига муносиб совға ҳозирлайдилар.

Ф. БУРХОНОВ,
Меҳнаткашлар депутатлари Навоий шаҳар Совети ижроия комитетининг раиси.

БЕШ ЙИЛЛИК ЗАФАРЛАРИ

«Ферғанабурнефть» трести конструкцияси ўзгартирилган дастлабки учта кон-қудуқ пармалади. Пармалаш вақтида узунлиги бир ярим километрлик оралиқ колоннаси туширишдек сермеҳнат ишга ўрин қолмади. Пармалаш мастери К. Халилов, инженерлардан А. Саркисян, З. Низомиддинов, Г. Семеничев ва бошқалардан иборат бир группа мутахассислар билан ишлаб чиқариш новаторлари шу янгиликни таклиф қилишди. Янги конструкцияни жорий этиш йилига эллик саккиз минг сўм иқтисодий наф келтиради.

●

Навоий ГРЭСининг коллективи йил бошидан бери бир миллиард киловатт-соат электр энергия ҳосил қилиб берди. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақада қозон-турбина ва электр цехлари биринчи ўринда бормоқдалар.

Энергетиклар ярим йиллик программани муддатидан аввал бажаришга қарор бердилар.

●

Бухородаги консерва заводи янги мева ҳосилини қайта ишлашга киришди. Бухоро районидаги «Маданият» ва Фрунзе номли, Вобкент районидаги «Коммунизм» колхозлари олча, ўрик, тоғолчани биринчи бўлиб етказиб бердилар. Яқин кунларда ишга тушириладиган конвейер линия томат шарбати, пастаси ва винегрет ишлаб чиқара бошлайди.

Июль ойида яна бир конвейер линияни ишга тушириш мўлжалланмоқда.

●

Қоровулзордаги разведка мақсадида кон пармалаш конторасининг коллективи нефть ва газ чиқадиган қудуқлар кавлаш ярим йиллик планини бажарди. Йил бошлангандан бери 18 минг метрга яқин кон-қудуқ пармаланган. А. Бобоев, К. Ўлмасов ва М. Латипов бошлиқ илғор бригадалар Бухоро пармаловчилари орасида энг яхши кўрсаткичларга эришдилар.

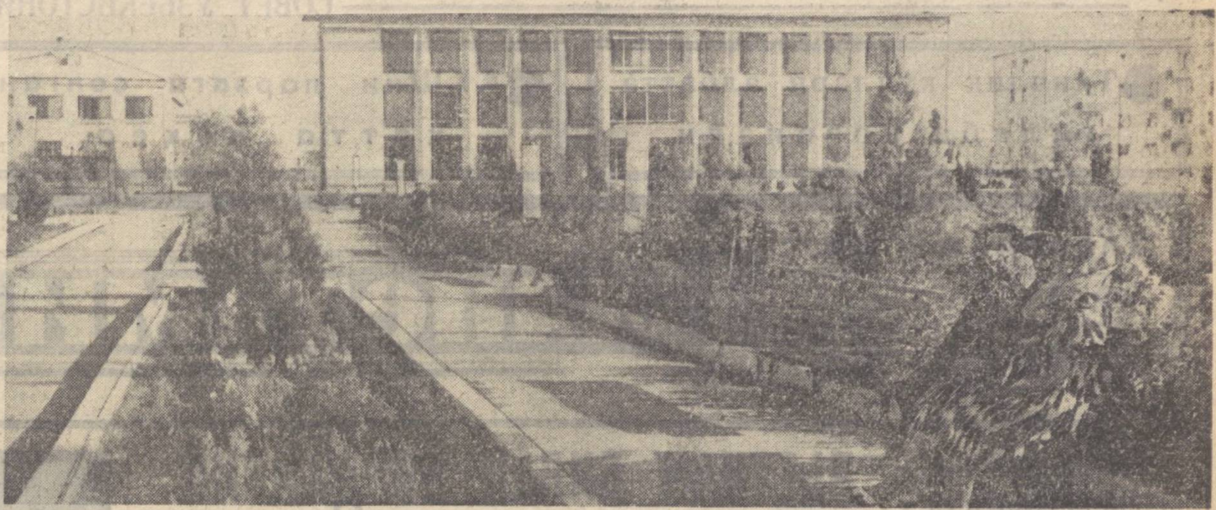

Қарши шаҳрининг қиёфаси тобора ўзгармоқда. Суратда: шаҳарнинг В. И. Ленин кўчасидан бир манзара.

Р. ОТАЖОНОВ фотоси.

Шодлигимизни баҳам кўринг

ЖИГАРГЎША

Мусулмонқулни бундан йигирма саккиз йил илгари Павло Гаценко дер эдилар. Ҳозир бўлса Мусулмонқул Ҳайдаров дейишади. Уни кўрган одам ўзбеклигига ҳеч шубҳа қилмайди. Чунки у соф ўзбек тилида гаплашади. Уй тутиши, оиласининг урф-одатлари тамомила ўзбекча. Шу колхозда йигирма йилдан бери сувчилик қилади. У ўзбек қизи Майрамхон билан турмуш қурган. Фарзандлари ўзбек мактабига қатнашади. Энг ҳайратга соладигани шуки, украин йигити Павло Гаценко миришкор деҳқон, қовун-тарвузни Фарғонада ҳаммадан аввал чиқаради, одамлар дастлаб унинг қовун-тарвузидан татишади. Бу унинг дала донишмандига, ҳақиқий ўзбек деҳқонига айланиб кетганлигидан.

Аслида у украин боласи, Кривой Рог яқинидаги Веселое қишлоғида туғилган. Бундан йигирма саккиз йил муқаддам фашистлар бошлаган шум уруш уни туғишганларидан айирди. Павло акалари Александр билан Ванянинг изини йўқотди. Лекин уни қувалин Ҳамроқул ака Ҳайдаровларнинг марҳаматли, меҳри дарё оиласи. Сен етим эмассан, жигарим деб иссиқ бағрига олди. Павло Ҳамроқул аканинг ўғли бўлиб қолди. Кейин эса унинг фамилиясига ўтди. Туғушгандан зиёда бўлиб кетишди. Оғир йиллар орқада қолиб, оила қурди. Уй-жойли бўлди. Меҳнатдан бахтини топди. Ҳеч нарсадан камлиги қолмади. Фақат бир нарсадан кўнгли хира тортар, бир нарса унга тинчлик бермасди. Мусулмонқул жигаргўшалари Александр билан Ваняларнинг тақдирини ўйларди.

«Совет Ўзбекистони»дан кейин Мусулмонқул Ҳайдаров ҳақида шу йилнинг январь ойида «Правда Востока», март ойида эса «Правда Украина» газеталарида чиққан мақолалар йигирма саккиз йиллик айрилиққа чек қўйиб, Украина билан Ўзбекистон ўртасига яна бир дўстлик кўприги ташлади. Украинадан кутилмаган хушхабар — Мусулмонқулнинг акаси Александр топилди, деган телеграмма келиб қолди. Кўп ўтмай бир группа киевлик киночилар билан Александр Гаценко ва унинг рафиқаси Надежда Гаценко Фарғонага, тўғри Қувадаги «Коммунизм» колхозига етиб келдилар.

Уруш туфайли йигирма саккиз йилни айриликда ўтказган, бир-бирларининг ҳаётлигидан бутунлай бехабар ака-ука Жанубий Фарғона канали бўйида яна кўришишди. Бир-бирининг қучоғига ташланишиб, йиғлаб юборишди. Уларгина эмас, учрашувга чиққан жамики ёш-қарининг кўзларида ёш йилтилларди. Лекин ҳеч ким буни бир-биридан яширмас, ҳеч ким севинч ёши тўлиб келган кўзларини бир-бирларини бағрига босиб кўришаётган ака-укадан узолмасди. Ака-укалар бўлса ҳамон ўзларини тутишолмай, бир-бирларининг юз-кўзларидан, пешаналаридан ўпишарди.

Ниҳоят Александр укасининг қучоғидан чиқиб, ўзини кутгани чиққанлар билан бирма-бир қучоқлашиб кўришади. Уни кутгани Мусулмонқулнинг ҳамқишлоқлари, тутунган ота-онаси, колхоз раиси, СССР Олий Совети депутати М. Шербўтаев, Қува район партия комитетининг биринчи секретари Д. Султонов, мухбирлар, ўқитувчилар чиқишган эди. Орадан кўп ўтмай бу хушхабар бутун Қувага тарқалиб, Мусулмонқулнинг уйига қуллуқ бўлсинга келаётганларнинг кети узилмай қолди. Уй катта тўйхонага айланди. Ҳамма Мусулмонқулнинг акаси билан кўришишга ошиқар, унинг тақдири билан қизиқарди.

Александр Гаценко ҳам ажойиб тақдир эгаси чиқиб қолди, уни фашистлар ишғол қилган Кривой Рогдан минглаб совет кишилари қатори текин ишчи кучи тариқасида Германияга олиб кетдилар. Рур шахталарида ишлаб юрганида қочишга урингани учун уни Унна шаҳридаги концлагерга ташладилар. Худди шу йиллари лагерда Александр ҳозирги рафиқаси Надежда билан танишди. Улар бир-бирларига кўнгил қўйиб шу оғир дамларда бир-бирига суянчиқ, мададкор бўлишди. Концлагернинг ўзида уйланиб олишди.

Улар концлагердан 1945 йилда озод бўлгач, рафиқасининг Киев яқинидаги Журавлиха қишлоғига қайтиб, шу ерда яшашяпти. Йигирма уч йилдирки, Александр колхоз фермасида ишлаб келяпти. У неча марта таниш-билишларига хат ёзиб, укаларини излаб фақат Ванянинг урушда ҳалок бўлганлигини билди. Павлонинг эса изини тополмади.

Йўқ, уруш барибир ўрталарига бир умр айрилиқ сололмаган экан. Халқлар ўртасидаги дўстлик бунга йўл қўймади. Александр энди буни ўз кўзи билан кўриб турибди. Қизиқ бир факт, Фарғона областининг Қува район пахтакорлари Украинанинг Ульяновск район меҳнаткашлари билан мусобақадош, борди-келди қилиб туришган дўстлар эди. Энди эса улар қариндош чиқиб, ҳар қачонгидан яқин бўлиб қолдилар. Бу дўстлик ва қардошлик асосига қурилган совет тузумимизнинг шарофатидир.

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Фанимиз намояндалари

ИЛЬИЧ
ЗИЁСИ БИЛАН...

Оламни хирагина ёритган ой ўроғи қовун карчидай аранг оқариб кўринади, нилий кўкда марвариддай сочилган юлдузлар чарақлайди. Минг йиллик обидалар: ҳаворанг гумбаз ва мадрасалар, бир замонлар шаҳарни ўраб турган қалъа қолдиқлари, кундузлари гавжум бўлган кенг кўчалар, хиёбонлар ширин уйқуда.

Мудроқ сукунат ҳукмронлик қилаётган ана шу ярим тунда Марат кўчасидаги бизга таниш хонада чироқ ўчмайди. Бунда Бухоронинг қалдирғоч олими — филология фанлари доктори, устод Мустақим Мирзаев узун тунни тонгга улаб, кўз нурини тўкиб, китоб варақламоқда.

Фан, билим кишига маънавий саодат бераркан, эвазига кишининг ёшлигини, куч-қувватини, аста-секин кўз нурини олаверади. Жингалак сочлар тўкилади, унга оқ оралайди, манглайда ажин кўпаяди. Одатда доно кишиларгина тўкилган, оқарган сочлар, ойнакка қараб қолган маъноли кўзлар, манглайдаги ажинларнинг қадрига ета оладилар, жаҳон фанини ривожлантириш йўлида кўз нури, ёшлиги, соғлиғини аямаган адиблар олдида таъзим қилиб бош эгадилар. Ҳурматли Мустақим Мирзаевич ҳам ана шундай заҳматкаш олимлардан.

Роппа-роса 37 йил муқаддам педагогик фаолиятини Вобкент туманида бошлаган қишлоқ ўқитувчиси не-не заҳматларни чекмади, дейсиз? Онгсиз ота-оналар қизалоқларини ўқитишга қарши чиқдилар. У дарвозани тақиллатганда: «Менинг мактабга борадиган қизим йўқ», деб пичоқ кўтариб чиққан оталар ҳам бўлдилар... Бу қийинчиликлар уни севган касби — ўқитувчиликдан совута олмади. у қайта бу касбга меҳр қўя бошлади ва 1935 йилда Бухоро Давлат педагогика институти ўзбек тили ва адабиёти факультетига ўқишга кирди. Илмга ташна юрак жаҳон пролетариатининг доҳийлари Маркс ва Ленин томларига, Маҳмуд Қошғарийнинг «Девону луғотит турк»и-ю, Фирдавсийнинг машҳур «Шоҳнома»си, Алишер Навоийнинг «Хамса»сига, Пушкин ва Мирза Бедилнинг шеърларига, Абу Али ибн Синонинг «Ал-қонун»и-ю, Белинскийнинг танқидий мақолаларига дуч келди. Бўлажак олим учун ҳаётнинг маъноси ўзгарди. Энди у китобсиз яшай олмайдиган бўлди. Ҳаётда юз бераётган ҳар бир воқеа уни қизиқтира бошлади. Бироқ ҳаммадан кўпроқ уни она тили, ҳа, ўзининг муқаддас она тили қизиқтира бошлади. Тил ва тафаккур ҳақида доҳийларимиз ва классик адабиётимизнинг намояндалари айтган фикрлар зеҳнига қанот боғлади. Унинг хаёли дунёнинг машҳур лингвистлари китобига ўралиб кетди. У ҳар қандай чигал саволларига шу китобларидан жавоб топди. Китоблар ҳамдарди, маслаҳатчиси, энг яқин дўсти бўлиб қолди.

Тилнинг ҳам неча юз йиллик тарихи бор. Бироқ нега шу улуғ тил ҳанузгача, илмий асосда етарли ўрганилмаётир? Мустақим акани студентлик йилларидаёқ ана шу савол қизиқтирарди. Бу савол жумбоқ бўлиб қолмаслиги керак, — шундай қарорга келди у.

Мустақим ака жавобида жаҳон фани гигантлари ёзган китоблар сони кўпая борди. Тиришқоқ студент гоҳ рус олимлари Александр Востоков, А. А. Шахматов китобларини варақлаш билан тонг оттирса, гоҳ немис лингвисти Якоб Грим, талантли ўзбек тилшунослари профессор В. В. Решетов, Айюб Ғуломов кабиларнинг ишларини мутолаа қилиш билан тонг оттирар эди.

Институтни аъло баҳолар билан битиргач у шу ерда ўзбек тили ўқитувчиси қилиб қолдирилди. Энди Мустақим аканинг илмий мушоҳадалари янада кенгроқ илдиз ота бошлади. У юқорида номлари санаб ўтилган олимларнинг асарларидан жумбоқ бўлиб келаётган саволларга жавоб топди, ўзини янада бахтлироқ ҳис эта бошлади.

Ниҳоят — 1947 йилда у Ўзбекистон Фанлар академияси А. С. Пушкин номидаги тил ва адабиёт институтининг аспиранти бўлиш бахтига муяссар бўлди. Талантли олим тез орада «Ўзбек вақтли матбуотида совет-интернационал сўзлар» деган темадаги диссертациясини муваффақият билан ёқлаб, филология фанлари кандидати деган илмий даражани олди.

Олимни фан чўққилари чорлай бошлади. Фаннинг қандайдир сеҳрли, қўшиқдай ёқимли қуввати ҳамон унга ором бермас эди.

Хуллас, Мустақим Мирзаевич катта эътиқод билан фан оламига кириб келди. Доцент ўқитувчилик фаолияти билан бирга илмий ишини ҳам давом эттираверди. «Ўзбек тилининг Бухоро группа шевалари» деган темада филология фанлари доктори деган илмий даражани олиш учун кўп йиллар давомида олиб борилган иш ниҳоят охирига етди, 1965 йилда филология фанлари доктори деган илмий даража берилди. 1966 йилда унга профессорлик унвони берилди.

Олимнинг «Гапда сўзлар тартиби», «Совет интернационал сўзлар — ўзбек тили илмий терминологиясининг муҳим манбаларидандир», «Ўзбек тили» (авторлар ҳамкорлигида), «Ҳозирги замон ўзбек тили» каби китоблари кенг ўқувчилар оммасининг ҳурмат-эътиборига сазовор бўлди. М. Мирзаев ёшларга меҳрибон педагоглардан. У ўнлаб филолог олимларнинг маслаҳатчиси ва устози.

Устод уйида чироқ ўчмас экан, билингки, янги бир иш ёзиляпти. Бу хонани Ильич зиёси ёритяпти.

Тошпўлат ҲАМИД.
Бухоро.

Навоий ГРЭСи коллективи шу йил бошидан буён 1 миллиард киловатт-соатдан кўпроқ электр энергия ишлаб чиқарди. Суратда: республика энергетикасининг бу йирик корхонаси пешқадам машинисти Карим Шарипов.

В. Сироткин фотоси.

Янги шеърлар

ТУЙҒУЛАР

Менга хосдир барча туйғулар,
Туйғуларки, одамларга хос.
Уйғонишлар ва ланж уйқулар —
Боболардан қонимда мерос.
Дўстим, мендан излама нуқсон,
Ясамагил сўзларингдан йўқ.
Дўстим, ахир мен тирик инсон,
Тириклардан фариштаси йўқ.
Аммо, билгил:
Умримда танҳо —
Эзгуликни айладим одат.
Йўқ худодан тиладим ҳатто
Одамларга чексиз саодат.
Унутмагин:
Туйғуларни мен —
Асрай дедим, покиза ва пок.
Саваладим уйқуларни мен —
Уйғонганда қонимда идрок!

КУЛБА

Балолар ёғилсин бошга беармон —
Юзимни бурмайман жондай ўлкадан.
Аммо, оғайнилар, дилкаш бир макон,
Илиқ бир кулба ҳам мен учун ватан.
«Бошпана» деганлар қадимда уни,
Қишда асрайди деб ёмғирдан, қордан.
Бир дарахт экишни, бир уй қуришни —
Бизга ўргатмайди чоллар бекордан.
Биз ҳам ўйламаймиз — кичик бошпанам,
Ниҳолим бўлсин деб, бекордан-бекор.
Зоғдай ўзга элга учмайди одам —
Ахир, ёққан кунда бир ёмғир, бир қор.
Одам чумолига ўхшаганда ҳам —
Бир туйнук кавлашга изларди имкон.
Кулбасин ватан деб бахтиёр одам,
Уйда бир челак сув, дастурхонда нон!
Бошпана нелигин яхши билганман,
Бошпанасиз ўтган кунларим ҳам бор.
Кулбадан — ўлканинг қадрин биламан,
Биламан Ватаним қадрини зинҳор.
Ота ва онадан айрилса одам —
Бу — етимлик эмас, эндиги замон.
Юрту бошпанадан айрилса одам —
Балолар ёғилар бошга беомон!

Омон МУХТОРОВ.

ЭСТОНИЯДА ЎЗБЕК АДАБИЁТИ ВА САНЪАТИ ДЕКАДАСИ

РАҲМДИЛ ЎТИНЧИ

(ЭСТОН ХАЛҚ ЭРТАГИ)

<> <>

Бир бор экан, бир йўқ экан, қадим замонлардан бирида бир ўтинчи чол бор экан. У кунлардан бир куни ўтин кесиб келиш учун ўрмонга чиқибди. Чиқиб, битта қайин дарахти ёнига келибди-да, энди болтасини кўтариб урмоқчи бўлаётган экан, бирдан қайин дарахти кутмаганда тилга кириб, ўтинчи чолга шундай деб айтибди:

— Биродар, раҳм-шафқат қил, жувонмарг қилма!

Ўтинчи чолнинг қайин дарахтига раҳми келиб, сўнг болтасини кўтариб эман дарахти ёнига келибди. Эман дарахти ҳам чолнинг қўлидаги болтасини кўриб, ялиниб-ёлвориб, ундан раҳм-шафқат қилишини илтимос қилибди.

Ўтинчи эманга ҳам тегмабди-да, болтасини кўтариб шумтол ёнига борибди. Шумтол ҳам чолнинг қўлидаги болтасини кўриб, арз-ҳол айта бошлабди:

— Биродар, раҳм-шафқат қил, жувонмарг қилма! Куни кечагина уйланган эдим. Агар мени қирқиб ташласанг, қайлиғимнинг ҳоли нима кечади? — дебди.

Ўтинчининг шумтолга ҳам раҳми келиб, болтасини кўтариб заранг дарахти ёнига келибди. Заранг дарахти ҳам чолнинг қўлидаги болтасини кўриб, ялиниб-ёлворишга тушибди.

— Биродар, раҳм-шафқат қил, жувонмарг қилма! Болаларим ҳали ёш, қўлларидан ҳеч нарса келмайди, жабр қилма! — дебди.

Ўтинчи заранг дарахтига ҳам тегмабди-да, болтасини кўтариб, зирк дарахти ёнига борибди. Зирк дарахти ҳам чолнинг қўлидаги болтасини кўриб, ялиниб-ёлвориб, илтижо қила бошлабди:

— Биродар, раҳм-шафқат қил, жувонмарг қилма! Мен ўзимнинг шарбатим билан, ўрмон ҳашаротларини ва тугмача қўнғизларни боқаман.

Ўтинчи чолнинг зирк дарахтига ҳам раҳми келибди-да, сўнг болтасини кўтариб тоғтерак ёнига келибди. Тоғтерак ҳам ўтинчи қўлидаги болтани кўриб, кўзёшларини кўл қилиб, ўтина бошлабди:

— Биродар, раҳм-шафқат қил, жувонмарг қилма! Мен ўзим, асли, шамол бўлса-бўлмаса баргларимни шитирлатиб, ўғирлик-қароқчиликни ўзига касб қилиб олган ёвуз, маккор одамларнинг юрагига ваҳима солиш учун яратилганман.

Ўтинчи чолнинг тоғтеракка ҳам раҳми келиб, қирқмабди-да, болтасини кўтариб шумурт дарахти ёнига борибди.

Шумурт ҳам ўтинчининг қўлидаги болтасини кўриб, ялиниб-ёлвормоққа тушибди.

Ўтинчи чолнинг шумурт дарахтига ҳам раҳми келиб, сўнг четан дарахти ёнига келибди. Четан дарахти ҳам ўтинчининг қўлидаги болтасини кўриб, ялиниб-ёлвориб, илтижо қилишга тушибди:

— Биродар, раҳм-шафқат қил, жувонмарг қилма! Менинг энди гуллаб етилган пайтим. Шиғил-шиғил ҳосилга киришим керак.

Ўтинчи чол четан дарахтига ҳам тегмабди-да, ўзича ўйлаб кетибди: «Бу, баргли дарахтлардан бир иш чиқмайдиганга ўхшайди. Шунинг учун мен нина баргли дарахтлар олдига боришим керак экан, чамаси?» У, шундай деб ўйлаб, арча ёнига келибди. Арча ҳам чолнинг қўлидаги болтасини кўриб, ялиниб арз-ҳол қилибди:

— Биродар, раҳм-шафқат қил, жувонмарг қилма! Йўғон бўлсам, мендан биноларга тўшаш учун яхши-яхши тахталар қилишади. Унгача эса — қишу ёз бирдек кўкариб, одамларга ҳузур-ҳаловат бағишлайман, кўм-кўк нина баргларим билан уларнинг кўнглини кўтараман...

Чол унинг ҳам гапига кириб, сўнг қарағай дарахти ёнига борибди. Қарағай ҳам ўтинчининг қўлидаги болтасини кўриб, кўз ёши қилибди:

— Биродар, раҳминг келсин, жувонмарг қилма! Мен ҳали ёшман ва авжи етилган пайтим. Мен ҳам, арчага ўхшаб қишин-ёзин бирдек кўкариб, одамларнинг кўнглини хуш қилишим керак. Агар сен мени қирқиб ташласанг, унда одамларга ҳам ноқулай бўлади, — дебди.

Чол унинг ҳам гапига қулоқ солиб, ниҳоят болтасини кўтариб мевали қора арча ёнига борибди. Аммо қора арчанинг ҳам нола қилган товушини эшитибди:

— Биродар, раҳм-шафқат қил, жувонмарг қилма! Мен ҳам ўрмондаги энг керакли дарахтлардан бириман. Барчага бирдек бахт-саодат бағишлайман. Инсонларни ҳам, жони-жониворларни ҳам, минг бир балолардан, касалликлардан халос этаман. Агар сен мени қирқиб ташласанг, унда буларнинг ҳоли нима кечади — дебди.

Ўтинчи чол бу воқеаларни кўриб, дўнгроқ бир ерга ўтирибдида, ўзича ўйлаб кетибди:

«Мана бу ҳодисани томоша қилинг! Демак, ҳамма дарахтлар ҳам, инсонлар тилида сўзлашишни билишар экан. Шунинг учун ҳам улар мендан ўзларини жувонмарг қилмасликни илтимос қилишди. Бутун ўрмонни ахтариб, нола қилмаган биронта ҳам дарахтни топа олмасам-а? Кесай десам — илтижо қилиб турса. Ахир мен инсонман-ку. Шунча нолишларни эшитиб туриб, тош бағирлик қилолмайман-ку!.. Бироқ, шундай катта ўрмондан икки қўлимни қўлтиғимга қисиб, қуруқ қайтиб борсам — хотиним нима дейди?..».

Ўтинчи шундай ўй-хаёллар билан ўтирганча, бошини кўтариб қараса, қалин ўрмон орасидан оппоқ соқоли кўкрагига тушган бир мўйсафид чиқиб келаётганмиш. Эгнидаги кўйлаги қайин пўстлоғидан ва тўни арча қобиғидан қилинган эмиш. Мўйсафид ўтинчи чол олдига келиб, шундай дебди:

— Хўш, биродар, нега хомуш ўтирибсан? Еки бошингга бирон кулфат тушдими?..

— Нимага ҳам хурсанд бўлай? Мен қўлимга болта кўтариб, ўтин кесиб келиш учун ўрмонга чиққан эдим. Лекин бу ерда юз берган ажойиб-ғаройиб ҳодисаларни кўриб, ҳайрон бўлиб ўтирибман: ахир, бутун ўрмондаги дарахтларнинг ҳаммаси худди одамларга ўхшаб фикр юритса ва одамлар тилида гаплаша олса-я!.. Уларнинг ялиниб-ёлвориб қилган илтижоларини эшитиб, юракларим хун бўлиб кетди. Нима бўлса бўлар, дедим-у, лекин тирик дарахтларни қирқишга ҳеч кўзим қиймади, — дебди.

Мўйсафид ўтинчи чолга меҳрибон кўзларини тикиб турибди-да, шундай дебди.

— Менинг фарзандларимнинг илтижоларига қулоқ солганинг ва уларнинг қонларини тўкмаганинг учун — раҳмат! Бунинг учун мен ҳам сенга миннатдорчилик билдириб, сени бахтли-саодатли қиламан: бундан буён энди сен ҳеч нарсага, шу жумладан ўтинга ҳам, ёғоч-тахтага ҳам ҳеч муҳтож бўлмайсан. Сенинг бундай олижаноб қалбинг туфайли, ўзгалар ҳам наф кўрадиган бўлади. Фақат баднафс ва очкўз бўлмагин. Ма, мана бу хипчинни олда, кўздан овлоқроқ жойга яшириб қўй! — дебди.

Шундай деб мўйсафид киши ўтинчи чолга узунлиги бир неча тутам, йўғонлиги дукдек келадиган битта тилла хипчин берибди ва шундай деб тушунтирибди:

— Агар сен уй, омборхона ёки оғилхона солмоқчи бўлсанг, биронта чумоли уясига бор-да, уя тепасида мана шу хипчинни уч марта айлантир. Фақат эҳтиёт бўл, чумолиларни босиб-нетиб олма. Кейин, уларга ўзингга нима керак бўлса — шуни қуриб беришларини буюр. Кўрибсанки: эрталабгача тайёр бўлибди-да. Агар овқат керак бўлса — қозонга буюр: истаган овқатингни тайёрлаб берсин. Агар бир маза қилай десанг — тилла хипчинни асал ариларга кўрсат: кўрибсанки — дастурхонинг устида хушбўй асалга тўла асалари уясининг ўзи пайдо бўлибди қолибди-да. Агар сен хипчинни кўтариб қайин дарахти билан заранг дарахти ёнига борсанг — ширин шарбатидан қуйиб беради. Зирк дарахти эса — сут тайёрлаб беради. Қора арча — соғлиғингни мустаҳкамлайди. Овга чиқишинг учун ҳам ҳеч қандай эҳтиёж қолмайди. Қозонга буюрсанг — балиқ гўшти дейсанми, бошқасини ейсанми, ҳаммасини истаганингча ўзи пишириб бераверади. Ўргимчаклар, фақат бир оғиз айтсанг бас — шойи, жун тўқиб беришади... Мана шуларнинг ҳаммаси сенинг олижаноб бўлганлигинг ва менинг фарзандларимга раҳм-шавқат қилганлигинг учун. Мен — Ўрмон Атоман — жамики дов-дарахтлар ва жони-жониворларнинг ҳукмдориман!

Мўйсафид киши шу сўзларни айтиб, кўздан ғойиб бўлибди.

Бироқ ўтинчи чолнинг хотини худди чўл итига ўхшаш жуда баджаҳл жанжалкаш хотин экан. У, узоқдан эрининг ўтинсиз қайтиб келаётганини кўриб, уйидан югуриб чиқиб, қичқира бошлабди:

— Ўтинингиз қани, нимага қуруқ кўл қайтиб келяпсиз?

Ўтинчи хотиржамлик билан:

— Ўтинлар ўрмонда қолди: ўссин деб қирққим келмади! — деб жавоб берибди.

Кампир эридан бундай тескари жавобни эшитиб, баттарроқ жаҳли чиқибди:

— Қани энди қўлингда қайин чивиғи бўлса-ю, яхшилаб савалосанг!

Ўтинчи қўлидаги хипчинини шундай айлантирибди-да, кампирига эшиттирмасдан секин шундай дебди:

— Оғзингдан чиққан ниятинг ёқангга ёпишсин!

Бирдан, қараса, хотини ҳовлида войдодлаб югуриб юрганмиш:

— Войдод! Ҳой, войдод! Ёрдам беринглар! Раҳминглар келсин! Войдод!..

Чивиқ эса — ҳеч нарсани писанд қилмай, айланиб саваганисаваган эмиш кампирни...

Ўтинчи хотинига раҳми келиб, етар энди, дебди-да, хипчинига бас қилишни буюрибди. Унинг ҳовлисидаги омбори жуда нураб қолган экан. Чол шуни янгилашга қарор қилибди. Шунинг учун ўтинчи ўрмонга чиқиб битта чумоли уясини топибди-да, унинг тепасида хипчинини ўн марта айлантириб, шундай дебди:

— Менинг ҳовлимга янги омбор қуриб беришларингизни буюраман!

Эрталаб ўтинчи ташқарига чиқиб, ҳовлисида янги омбор қурилганини кўрибди.

Шундан кейин ўтинчи чол бутун вилоятда энг бахтли одам бўлиб қолибди. У ҳеч қачон егуликичкилик тўғрисида ўйламас экан — кўнгиллари нимани тиласа, пишириб олиб келиб, дастурхонлари устига қўяркан. Ўргимчаклар мато тўқиб, юмронқозиқлар ер ҳайдаб, чумолилар эса баҳорда экиб-тикиб, кузда йиғиб-териб, ўриб беришаркан. Вақтики келиб, хотини ҳаддидан ошиб бораётган бўлса, ношукурлик қилса — хипчин унинг эсини жойига тушириб қўяркан. Кейин эса — кампир бечора ўзининг қилган ношукурлигига ўзи пушаймон қилиб юраркан...

Балки эҳтимол, ҳозир ҳам, ушбу эртакни ўқиб: «эҳ-ҳа, қани энди шунақа хипчиндан биттаси менда ҳам бўлса!» деб уҳ тортадиган эркаклар дунёда кам бўлмаса керак, албатта.

Шундай қилиб, ўтинчи чол тилла хипчини билан жуда узоқ вақт умр кўрибди ва қаноатли бўлгани учун умрининг охиригача бекаму-кўст, бахтли ҳаёт кечирибди. Ниҳоят, умрининг охирида эса, бола-чақаларига Ўрмон Атодан эшитган-кўрганларини тўла васият қилиб қолдирибди. Ҳаммадан ҳам, айниқса, ношукурлик қилиб, меъёрдан ташқари нарсани орзу қилманглар, деб қаттиқ тайинлабди. Ўтинчи чолнинг болалари ҳам оталарининг васиятларини муқаддас тутиб, умрларининг охиригача бахт-саодатда ҳаёт кечирибдилар.

Кейинроқ бориб эса, бободан қолган бахтиёр инъом, давр айланиб келиб, учинчи авлод — яъни набиралар қўлига мерос бўлиб ўтибди. Бефаросат меросхўр ота-бобосининг панди-насиҳатларига амал қилмай, кўп бемаъни нарсаларни орзу қилиб, тилла хипчинни ҳадеб овора қилаверибди. Лекин шунга қарамай, хипчин унинг истакларини ҳамон адо этаверибди ва тоқати тоқ бўлгунча бардош бериб келаверибди.

Ниҳоят, гап шунга келиб тақалибдики, кунлардан бир куни бефаросат меросхўр тилла хипчиндан бутунлай бўлмағур бир истагини адо этишни талаб қилибди. «Қуёш марҳамат қилиб ерга тушсин ва келиб менинг елкамни иситсин!» деб айтибди. Тилла хипчин, ниҳоят хўжайинининг бу қатъий талабини ҳам адо этибди. Тўғри, қуёш ерга тушишга тушмабди-ю, аммо ўзининг шу қадар кучли нурларини йўллаб, ҳам ношукур меросхўрни, ҳам унинг бутун мулкини жизғанак қилиб ёндириб юборибди. Ношуд меросхўрнинг мулкидан ҳатто из ҳам қолмабди. Тилла хипчин ҳам олов қўйнида эриб кетибди. Балки эҳтимол, эриқмагандир ҳам. Лекин бари бир энди уни ҳеч ким излаб топа олиши ҳам мумкин эмас экан.

Дарахтлар ҳам шу куни чўғдек қуёш нурлари қўйнида қаттиқ беҳол бўлиб, қўрққанларидан бир умрга ўзларининг инсон фарзандлари тилида гаплашиш қобилиятларидан маҳрум бўлиб қолган эмишлар.

С. ХУДОЙБЕРГАНОВ,
таржимаси.

Тинчлик кучлари албатта ғалаба қозонади

АҚШни ларзага солган катта воқеа

Империалистларнинг Яқин Шарқдаги найранглари

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ПЛАНЕТАМИЗДА

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА

КАМБОДЖА ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ НОТАСИ

ПНОМПЕНЬ. (ТАСС). Бу ерда Камбоджа ташқи ишлар министрлигининг АҚШ ҳукуматига ва Сайгон маъмурларига йўллаган нотаси эълон қилинди. Америка-Жанубий Вьетнам авиацияси самолётларининг 28, 29, 30, 31 май ва 1 июнь кунлари Камбоджа осмонига қастдан бостириб кирганлигига қарши Камбоджа короллик ҳукумати кескин норозилик билдиради ва бундай жиноий ҳаракатларини тўхтатишни талаб қилади, дейилади нотада.

ЧЕГАРА ДЕМАРКАЦИЯ ҚИЛИНДИ

РАВАЛЬПИНДИ. (ТАСС). АПП агентлиги хабар беради: Кач Ранчаси районида Покистон — Ҳиндистон чегарасини демаркация қилиш ишларининг биринчи босқичи тугаганлиги Равальпиндида эълон қилинди. Ёғингарчилик даври бошланиб қетганлиги сабабли бу иш ҳозирча тўхтатиб қўйилди. Агентликнинг хабарида айтиладики, чегарани демаркация қилиш ишларини ўтказиш чоғида ҳар иккала мамлакатнинг техникавий ходимлари бир-бирлари билан яхши ҳамкорлик қилдилар.

ЯМАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ БОШ МИНИСТРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

БАЙРУТ. (ТАСС). Яман Араб Республикасининг бу ерда меҳмон бўлиб турган бош министри Ҳасан Аламрий матбуот конференциясида гапириб, «Исроил оккупация қилиб олган араб ерларини озод қилмоқ ва бу ерларни қонуний хўжайинларига қайтариб бермоқ учун араб мамлакатлари олиб бораётган муштарак курашга Яман Араб Республикаси ҳукумати муносиб ҳисса қўшиш мақсадида бутун куч ва ғайратини сарфламоқда» деди. «Биз, деди сўнгра Аламрий, араб мамлакатларининг яқин фурсатда юксак доирадаги кенгашини чақириш тўғрисидаги фикрни қўллаб-қувватлаймиз, чунки арабларнинг муштарак манфаатлари барча араб граждамларининг ўз олдиларига қўйган вазифаларнинг жуда жиддийлигини англаб олишларини талаб қилади».

Яман Араб Республикасининг халқи ва ҳукумати, деди Ҳасан Аламрий, қардош араб мамлакатлари ўртасидаги муносабатларни яхшилаш йўлида араб мамлакатлари халқлари қилаётган ҳаракатларни табриклайди.

ТУНИСДА ЁҚҚАН ДЎЛ ОҚИБАТЛАРИ

ТУНИС. (ТАСС). Май ойининг охирида бутун Тунис диёрида қаттиқ шамол ва момақалдироқ бўлиб дўл ёғди. Бу табиий офат зайтунзорларга катта зарар етказди. Расмий маълумотларга қараганда, мамлакатнинг турли районларига зайтун ҳосилининг 20 процентидан 90 процентигача бўлган қисми нобуд бўлган. Кайраун, Лекоф, Сфакс, Ғафса вилоятлари айниқса катта зарар кўрди.

ТЕҲРОНДА БЎРОН

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентлигининг хабарида айтилишича, шанба куни кечқурун Эрон пойтахти Теҳронда қаттиқ бўрон бўлди. Шамол тезлиги соатига 200 километрга етди, деса бўлади. Бўрон натижасида бир неча уй вайрон бўлди, қаттиқ шамол кўп дарахтларни илдизи билан ўпириб ташлади. Ўлганлар ва жароҳатланганлар бор.

ВЬЕТНАМ БИЛАН БИРДАМЛИК

Бутун дунёда қаҳрамон Вьетнам билан бирдамлик ҳаракати тобора кучаймоқда. Барча қитъаларда Вьетнам халқининг курашини қўллаб-қувватлаш юзасидан митинг ва намойишлар ўтмоқда. Японияда Американинг Вьетнамдаги агрессиясини тўхтатиш учун кураш куни ўтказилди. Токиода ва Япониянинг бошқа шаҳарларида «Америка, Вьетнамдан қўлингни торт!» деган шиор остида кўп минг кишилик митинглар бўлиб ўтди. Швеция социал-демократик партиясининг XXIII съезди АҚШнинг Вьетнамдаги агрессиясини кескин қоралади ва Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни бутунлай тўхтатишни талаб қилди. Тинчликсевар кучлар жаҳон конференцияси доимий комитетининг Вьетнамга доир берган маълумотларига қараганда, 40 мамлакатдаги 600 дан ортиқ миллий ташкилот ва 11 та турли халқаро ташкилотлар Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни дарҳол тўхтатиш ҳақидаги талабларни қўллаб-қувватлади.

Вьетнам халқи билан қудратли бирдамлик ҳаракатининг тазйиқи остида Қўшма Штатлар Парижда Вьетнам Демократик Республикаси вакиллари билан расмий учрашишга розилик билдиришга мажбур бўлди. Шу вақтгача 9 та расмий суҳбат ўтказилди. Лекин масала ҳал этилмай қолмоқда. Қўшма Штатлар Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни тўхтатиш ва ВДРга қарши бошқа уруш ҳаракатларини тўхтатишдан сурбетларча бош тортмоқда. Бундан ташқари, Америка авиацияси музокаралар вақтида бомбардимон қилишни кучайтирди. Америка қўмондонлигининг вакиллари шу тўғрида мақтаниб гапирмоқдалар.

ВДР томони бир неча бор таъкидлаб ўтганидек, бомбардимонларни ва Вьетнам Демократик Республикасига қарши бошқа уруш ҳаракатларини тўхтатишгина Вьетнам масаласини ҳал этиш йўлида музокаралар олиб бориш учун йўл очиб бериши мумкин. Вьетнам Демократик Республикасининг вакили Суан Тхюи 9- учрашувдан кейин бундай деди: «Фактлар шуни кўрсатадики, Қўшма Штатлар Парижда натижаларга эришмоқ учун яхши ният билан иш кўрмади ва бунинг устига музокараларнинг муваффақиятли боришига халақит берувчи ғовларни вужудга келтирди».

Америка ҳукмдорлари АҚШда урушга қарши кучайиб бораётган ҳаракатни, разил урушнинг тўхтатилишини талаб қилаётган соф виждонли америкаликларни полиция ва суд-сўроқ йўли билан таъқиб этиш ёрдамида бостиришга уринмоқдалар. Бутун дунёга донғи кетган болалар врачи Бенжамин Спок ва тинчлик учун актив кураш олиб бораётган бошқа кишилар турмага қамалиш хавфи остида қолди. Аммо, урушнинг душманларини чўчитиш мумкин эмас. Улар ҳарбий учёт карточкаларини ёндирмоқдалар, уруш қилмоқ учун Вьетнамга боришдан бош тортмоқдалар, норозилик митинглари ва намойишлар уюштирмоқдалар. Вьетнамдаги уруш ўрнига қашшоқликка қарши кураш олиб бориш тўғрисидаги талаб сайлов олдидан жуда кенг ёйилган шиор бўлиб қолди. Демократик партиядан президентлик лавозимига ўз номзодини кўрсатган кишилардан бири сенатор Маккарти яқинда Қўшма Штатлар жаҳон жандарми ролидан воз кечиши ва Вьетнамдаги урушга сарфланаётган маблағ ва ресурслардан Америкада қашшоқликни ва хароба уйларни тугатиш учун фойдаланиши лозим, деб бекорга айтмади.

Қўшма Штатлар Париждаги расмий учрашувларни пайсалга солиш йўлини қўлланиб, ўз мамлакатидаги жамоатчилик фикрини ва жаҳон жамоатчилик фикрини чалғитишга уринмоқда. Аммо, кейинги кунларда АҚШнинг ўзида, шунингдек бошқа мамлакатларда бўлган воқеалар бундай мўлжалларнинг беҳуда эканлигини яққол исбот қилади. Вьетнам билан халқаро бирдамлик ҳаракати ва Совет Иттифоқи ҳамда бошқа социалистик мамлакатларнинг актив суратда қўллаб-қувватлаётганлиги Вьетнам ватанпарварларини империалист босқинчиларга қарши курашга илҳомлантиради. Қўшма Штатлар масалани сиёсий жиҳатдан ҳал этишга тайёр эканлигини сўзда эмас, балки амалда исбот қилиши керак. Париждаги учрашувлар бунга йўл очиб беради. (ТАСС).

Италия Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Марказий контроль комиссиясининг пленуми тугади

РИМ, 23 июнь. (ТАСС). Италия Коммунистик партияси Марказий комитети билан марказий контроль комиссиясининг бирлашган пленуми уч кун давом этиб, кеча ўз ишини тамомлади. Пленум қатнашчилари резолюция қабул қилиб, Италия Коммунистик партияси бош секретари Луиджи Лонгонинг докладини маъқулладилар ҳамда барча партия ташкилотларига, Италия Коммунистик партиясининг аъзолари ва активларига, шунингдек партияга хайрихоҳ бўлган кишиларнинг ҳаммасига 19 майдаги парламент сайловида коммунистларнинг қўлга киритган муваффақиятларига қўшган ҳиссалари учун ташаккур билдирдилар. Пленум, дейилади резолюцияда, парламентга аъзо бўлган коммунистларга меҳнаткашлар ва бутун мамлакат олдида турган энг зарур проблемаларни ҳал этиш учун тинмай ҳаракат қилишни, шу проблемаларни ҳал қилишни четлаб ўтадиган ва орқага сурадиган қилиб ҳукумат танглигини бартараф қилиш ҳаракатларига қарши чиқишни ва ҳамма масалаларда сўл кучлар билан ҳамкорлик қилишга интилиш вазифасини топширди.

Пленум қатнашчилари барча коммунистларни социал тараққиёт ва демократия учун бутун Италияда авж олиб кетган курашга энг кўп ҳисса қўшишга чақирдилар.

Пленумда Луиджи Лонго якунловчи нутқ сўзлади.

ДАСТЛАБКИ НАТИЖАЛАР

ПАРИЖ, 24 июнь. (ТАСС). Кеча Францияда миллат мажлисига ўтказилган сайловнинг биринчи даврасн натижалари тўғрисида дастлабки маълумотларга қараганда, Франция Коммунистик партиясининг Бош секретари Вальдек Роше миллат мажлисига депутат бўлиб сайланган.

Коммунистлардан Вальдекм Люйе, Франсуа Бийу, Морис Ниль, Леон Фейкс ҳам биринчи даврада депутат бўлиб сайландилар.

Овозларни ҳисоблаш давом этмоқда.

Пойтахтимиз меҳмонлари

СССР бўйлаб гастроль-сафарга чиққан Чехословакия джаз-оркестри республикамиз пойтахтида бир неча кун концертлар берди. Машҳур санъаткор Густав Бром раҳбарлигидаги бу ажойиб коллектив томошаларини пойтахтимиз санъат мухлислари мароқ билан кўрдилар. Концертларда джаз-оркестр жўрлигида солистлар Гелена Блегарова ва Милан Черногоуз каби талантли санъаткорларнинг чиқишлари томошабинлар олқишига сазовор бўлди. Суратда: Джаз-оркестрнинг чиқиши. Солистлар — Гелена Блегарова билан Милан Черногоузлар қўшиқ ижро этмоқдалар.

А. Палехов фотоси.

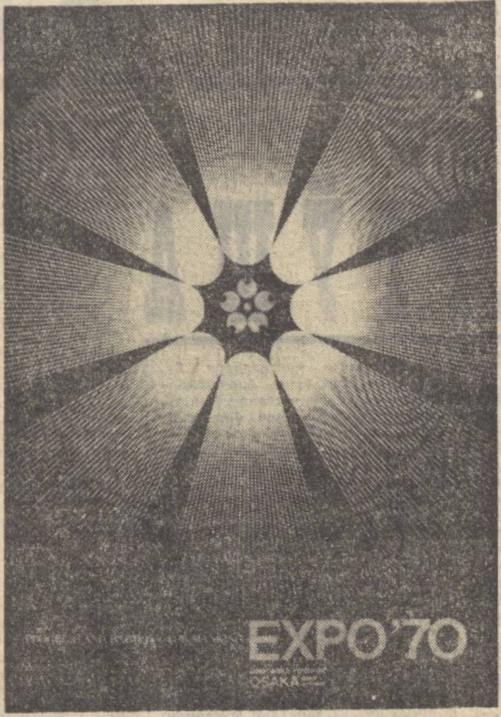

1970 йилда Япониянинг Осака шаҳрида жаҳон виставкаси очилади. Бу катта маросимга бағишлаб Японияда плакат чиқарилди.

Киодо-ТАСС фотоси.

ЮГОСЛАВИЯ ДАВЛАТ АРБОБИ ТОШКЕНТДА

Югославия Социалистик Федератив Республикасининг информация бўйича давлат секретари Мирко Остойич республикамизнинг ҳаёти билан танишмоқда.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг матбуот бўйича Давлат комитети раиси, Ўзбекистон Журналистлар союзи правлениесининг раиси З. И. Есенбоев 24 июнда югославиялик меҳмонни қабул қилди.

Мирко Остойич Ўзбекистонда бўлган вақтида Тошкентни тиклаш соҳасидаги ишлар билан танишди, республика халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини бориб кўрди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида Югославия давлат арбоби қабул қилинди.

Мирко Остойич ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: Ўзбекистон халқларнинг улкан оиласидир. Ўзбекистонда турли миллатларга мансуб кишилар ўртасидаги дўстлик мустаҳкамланмоқда, интернационал туйғулар кучайиб бормоқда. Бу эса, деб уқтириб ўтди меҳмон, чет мамлакатлар учун яхши ўрнакдир. Тошкентни тиклашда барча иттифоқдош республикаларнинг қатнашаётганлиги, деди у, СССР халклари дўстлигининг куч-қудратини яққол кўрсатиб турибди. Кўп тилларда газеталар нашр этилаётганлиги, деб таъкидлади у, Ўзбекистон территориясида яшаётган халқларнинг миллий манфаатлари эътибор олинганлигини кўрсатувчи далилдир. Югославия давлат арбоби Ўзбекистонда телевидение ривожланганлиги ҳам унда катта таассурот қолдирганлигини айтди.

АМЕРИКАНИНГ ЗАБУН КИШИЛАРИ

Американинг машҳур социологи ва публицисти Харрингтон бир вақтлар «Американинг забун кишилари» тўғрисида китоб ёзган эди. Бу китобда Америкадаги 30 миллионли қашшоқнинг оғир аҳволи кўп материаллар асосида очиқ-равшан кўрсатиб берилган. Булар негрлар — жанубнинг чорикорлари. Пенсильвания ва Каролинанинг оқ танли шахтёрларидир, булар — ерсиз ҳиндлар ва мексикаликлардир, булар — батраклар ва ишсиз кишилардир. Буларнинг ҳаммаси Америка пропагандаси уялганидан оғиз оча олмай қолган «ўзга Америка»нинг аҳолисидир.

Ана шу «ўзга Америка»да кўпдан буён қаҳр-ғазаб аланга олган. Америка ҳукумати очлар ва қашшоқларнинг норозилик ҳаракатини бостиришга уруниб, кўп ваъдалар беришдан ҳам қайтмади. 1964 йилда ўтказилган президент сайловида ҳатто «қашшоқликка қарши кураш бошлаш» шиори илгари сурилган эди. Аммо буларнинг ҳаммаси игвогарликдан бошқа нарса бўлмай қолди. «Қашшоқликка қарши кураш» ўрнига Вьетнамдаги уруш кучайтириб юборилди.

Ҳозир янги сайлов арафасида «Американинг забун кишилари» жим туришдан бош тортмоқдалар. Улар ҳаёт эканликларини эслатиб турибдилар. Улар Американинг душмани Вьетнамда эмас, балки Американинг ўзида эканлигини дангал айтмоқдалар. Бу душман ирқчилик ва сиёсий босқинчиликдан иборат. Ана шу душман «паст ирқ» деб ҳисобланган миллионларча гражданларнинг мискинлиги ва ҳалокатга маҳкум этилишидан бошқа бир нарса эмас.

Қашшоқларнинг Вашингтонга қилган мислсиз катта юриши Қўшма Штатларнинг ҳамма қисмида қарийб икки ой давом этди. Америка ўгай болаларининг вакиллари пиёда юриб ва хачирларга миниб, йўлда учраган юк машиналарида ва товар вагонларига тушиб, мамлакатнинг ҳамма қисмидан Америка пойтахтига қараб йўл олди. Улар бу ерда шаҳарнинг қоқ ўртасидаги Линкольн ҳайкали ёнида чодирлар қуришди ва уни «тирилиш шаҳри» деб аташди.

Бойлар Америкаси «ўзга Америка»нинг ҳаракатини ғазаб ва душманлик билан кутиб олди. Юриш қатнашчиларига лаънат тоши ёғдирилди ва уларга таҳдид қилинди. Жанубдаги Жоржия штатида полиция ирқчи губернаторнинг буйруғи билан юриш қатнашчиларидан 120 кишини қамоққа олди.

Таҳдидлар ҳам полиция таъқиблари ҳам юриш қатнашчиларини чўчита олмади. 19 июнда — «Америкадаги барча қашшоқ, оч ва ҳуқуқсиз кишиларнинг бирдамлик куни»да Вашингтонда кўп минг кишилик митинг бўлди. Негрлар раҳбари Мартин Лютер Кингнинг бева қолган хотини митингда қаҳр-ғазаб билан сўзлади. Мартин Лютер Кинг Вашингтонга юриш бошлашга аҳд қилган эди. Лекин у юриш бошланишидан олдин ирқчининг отган ўқларидан ҳалок бўлди. Мартин Лютер Кингнинг рафиқаси Вьетнам халқига қарши жиноий урушнинг тўхтатилишини талаб қилди. Урушнинг фақат икки ой давом этиши, деб таъкидлади у, мамлакатни қашшоқларга 300 минг уй қуриш учун кифоя қиладиган маблағ ва ресурслардан маҳрум этади.

Вашингтондаги бирдамлик митинги «Американинг забун кишилари»га бутун жаҳоннинг эътиборини жалб этди. Бу митинг Америкадаги барча пешқадам кишиларнинг жипслиги кучайиб бораётганлигини катта намойиш қилди. (ТАСС).

КЕСКИНЛИКНИ АВЖ ОЛДИРМОҚДАЛАР

Яқин Шарқдаги аҳвол кескинлигича қолмоқда. Исроил агрессорларининг ўз қўшниларига қарши қурол кучи билан қилаётган янги игвогарликлари тўғрисида телеграф кун сайин хабар бериб турибди. Исроил қўшинлари ва самолётлари Иордания, Сурия, Ливан территориясидаги араб қишлоқларини ўққа тутмоқда. Кун сайин тинч аҳолининг ёстиғи қуритилмоқда, уйлар вайрон қилинмоқда. Ливан вакили Хавфсизлик Кенгашида таъкидлаб ўтганидек, буларнинг ҳаммаси «Исроилнинг босқинчилик ниятларига ҳеч қандай шубҳа қолдирмайди».

Ўтган ҳафтада ғоят ташвишли хабарлар олинди. Исроил, бундан бир йил илгари, араб мамлакатларига босқинчиларча ҳужум бошлаш олдидан қилганидек, ҳозир ҳам ўз қўшинларини ўт очишни тўхтатиш чизиғига тўпламоқда. Қоҳира газеталарининг хабар беришича, Исроилнинг 70 мингга яқин солдати, йирик артиллерия ва ракета қўшилмалари бу ерга тўпланган. Байрутда чиқадиган «Алжарида» газетаси «Яқин Шарқда яна ўқ-дори ҳиди пайдо бўлиб қолди», деб ёзди.

Исроил экстремистлари Яқин Шарқдаги кескинликни авж олдириш билан араб давлатларини чўчитамиз ва уларни ўтган йилги агрессия натижасида Исроил ишғол қилган ерларни қайтариб олмасликка мажбур қила оламиз, деб умид қилмоқдалар. Босиб олинган территориялар Исроилнинг еридан уч баравар ортиқдир. Исроилнинг ўз агрессияси самараларидан фойдаланишига йўл қўйиб беришади, деб умид қилиш телбаликдан бошқа бир нарса эмас. Лекин шунга қарамай, Исроил ҳукумати Хавфсизлик Кенгашининг ўтган йил 22 ноябрда қабул қилган резолюциясини шу вақтгача бажаргани йўқ. Бу резолюция Исроил қўшинларини босиб олинган территориялардан олиб чиқиб кетишни кўзда тутади.

Исроил ана шу территорияларда жойлашиб олиб уларни мустамлакага айлантириш учун очиқдан-очиқ ва яширинча уринмоқда. Бу гап Иорданиядан тортиб олинган маҳсулдор ерларга кўпроқ тааллуқлидир. Бу мамлакатдаги бутун ҳосилнинг 65 проценти сабзавот ва 80 проценти мойли ўсимликлар ҳиссасига тўғри келади. Қуддуснинг Иорданияга қарашли қисми босиб олинганлиги натижасида Иордания туризмдан оладиган даромадларнинг 80 процентидан маҳрум бўлиб қолди.

Исроил ҳукумати ҳозирги вақтда бу ерларда «Буфер Фаластин давлати»ни вужудга келтириш планини мажбуран қабул қилдириш учун зўр бериб ҳаракат қилмоқда.

Қўшма Штатлар Исроилнинг Хавфсизлик Кенгаши қарорларини ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг резолюцияларини бажаришдан сурбетларча бош тортаётганликларини қўллаб-қувватламоқда.

Совет Иттифоқининг қудратли мададига таянган араб мамлакатларининг халқлари ўз мустақиллигига нисбатан Америка ва Исроил империалистлари тузаётган жиноий режаларни барбод этишга аҳд қилганлар.

Г. ШИШКИН. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт. 9.30 — Қўшиқлар. 10.30 — Романслар. 11.15 — Институтлар ва лабораторияларда. 11.30 — Экран куйлаои 12.15 — «Замондошларимиз» (русча). 13.30 — Иоган Штраус вальслари. 16.10 — «Ўзбекистон композиторлари — Совет Армиясига». 16.50 — «Правда» газетасининг обзори. 18.00 — «Ўзаро текшириш давом этмоқда» (русча) 18.10 — Камер куйлар. 18.40 — Спорт. 19.20 — Қўшиқлар. 20.00 — «Ёшлик» программаси. 20.30 — Ёшлик куйлайди. 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 21.10 — Кечки концерт. 22.20 — Қўшиқлар. 22.40 — Ҳ. Назир. «Онаизор» (радиоинсценировка) 23.15 — Кечки концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Телеянгиликлар. 18.10 — «Пионер ракетаси» (телеочерк). 18.30 — Кучланиш коэффициенти (ҳужжатли фильм). 18.50 — Кино янгиликлари. 20.00 — Кўрсатишлар программаси.

Ўзбек тилида: 20.05 — Телеянгиликлар. 20.15 — Ярим аср йилномаси. 1941 йил (ҳужжатли фильм). 21.05 — Шаҳримиз кўркам ва озода бўлсин! 21.20 — Ўзбек кино усталари. М Ёқубова.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 18.00 — Ўқув эшиттиришлари программаси. Математика. 19.00 — Физика.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 20.00 — Китоб бизнинг дўстимиз (ўқувчилар учун). 20.20 — Мальва Ватанида (ҳужжатли фильм). 21.35 — Икки Федор (бадиий фильм).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/VI да Кимга тўй, Кимга аза.

КИНО

Тилсим девор — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз 4 ва кеч 9.45 минутда).

Қўшнилар — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Жазосиз қотиллик — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Саргузашт қидирувчилар — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

ЁЗГИ ВИНОДА

(Кеч соат 9 ва 10.40 минутда бошланади)

Сиртаки — НАВОИЙ номли.

Тоғдаги яккама-якка олишув — «ФЕСТИВАЛЬ».

Жазосиз қотиллик — «ХИВА».

11-ШАҲАР ПРОФЕССИОНАЛ-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1968—1969 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Саноат ускуналарини монтаж қилиш, иккиламчи коммутация, станциялар подстанциялар ва тармоқлар бўйича электр монтёрлар, электр слесарлар, саноат вентиляцияси слесарлари йигирув машиналари мастерларининг ёрдамчилари, тўқув станоклари мастерларининг ёрдамчилари.

8—10-синф ҳажмида маълумоти бўлган 15 ёшдан 17 ёшгача йигит ва қизлар қабул қилинади.

Ўқиш муддати:

электр монтажчилар учун 2 йил, йигирув машиналари ва тўқув станоклари мастерларининг ёрдамчилари учун (10-синф ҳажмида маълумоти бўлганларга) — бир ярим йил ва (8-синф ҳажмида маълумоти бўлганларга) икки ярим йил.

Билим юртига қабул қилинганлар уч марта бепул озиқовқат ва кийим-кечак билан, мастерларнинг ёрдамчиларини тайёрлайдиган группаларда ўқувчилар эса ётоқхона билан ҳам таъминланадилар.

Билим юрти тўқимачилик саноати юқори малакали электр монтажчилар ва мутахассислар тайёрлайди.

Билим юртида ўқиш муддати ишлаб чиқариш стажи ҳисобига киритилади.

Ҳужжатлар 25 августгача қабул қилинади.

Қуйидаги ҳужжатлар топширилиши керак: директор номига ариза, автобиография, маълумоти тўғрисида гувоҳнома ёки етуклик аттестати, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (асл нусхалари), турар жойидан справка, мактабдан характеристика, 3 X 4 сантиметр ҳажмли 6 та фатосурат.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Физкультурная кўчаси, 8-уй, телефон 5-06-80.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 28, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалиги — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 3 — 08, Нукус 42 — 62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—83, Урганч 34—55

Б № 146. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02554.